

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:

Pe un an. . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

DECLARAȚIE.

Subsemnații fiind invitați de către comitetul executiv al partidului național român să contribuim cu scrisul nostru la acțiunea de propagandă publicistică desfășurată prin organele sale oficiale, ne simțim îndemnați să facem următoarea declarație:

Avem credința nestrămutată, că poporul românesc din aceasta țară, în împrejurările grele prin care trece astăzi, trebuie să se găsească politicește într-o singură tabără bine organizată. Aceasta tabără e pentru noi: *partidul național român*, ale cărui principii au fost totdeauna temelia convingerilor noastre și a cărui unitate noi o socotim o dogmă politică.

Credem, că în cadrele organizației de partid, fiind atrase toate elementele dornice de muncă, se pot manifesta și toate carentele de gândire scoase la suprafață de interesul pentru cauza națională, câtă vreme aceste nu se împotrivesc adevărurilor programatice ale vieții noastre politice și unității de acțiune a partidului național.

În puterea acestor convingeri, noi, pătranzându-ne de marile îndatoriri ale unui ideal național în aceste vremi de grea cumpănă, dându-ne seama că în zile istorice unirea e o supremă chezășie de existență a popoarelor luptătoare, urmând în sufletul nostru numai considerații impuse de binele public și ridicându-ne deasupra tuturor disensiunilor personale din trecut, primim ca de acum înainte să contribuim din toate puterile la propaganda publicistică a organelor oficiale ale partidului.

În urma acestei declarații, isvorită din cuget curat, vom începe a ne propaga credințele neștirbite în aceste coloane. Ne adresăm deci către toți prietenii noștri, ca ascultând și ei de aceleași sentimente, să dea cu toții mână de ajutor la opera de consolidare politică a neamului românesc, care trebuie să fie la înălțimea misiunii sale istorice în pragul evenimentelor ce-l așteaptă

Sibiu, 8 Noemvrie 1912.

Ion Agârbiceanu
Tit Liviu Blaga
Dr. Tiberiu Brediceanu
Dr. Constantin Bucșan
Zaharie Bârsanu
Ilarie Chendi
Ăscania Crișanu
Dr. Silviu Dragomir
Ioan Duma
Iulia Enescu

Ăarel Esca
Octavian Goga
Eugen Goga
Dr. Onisifor Ghibu,
St. O. Iosif
Dr. Ioan Lupăș
Dr. Ioan Matei
Dr. Pompiliu Nistor
Vasile C. Osvadă
Gheorghe Popp

Dr. Sextil Pușcariu
Dr. Pavel Roșca
Ioan U. Sorica
Victor Stanciu
Dr. Sebastian Stanca
Gheorghe Stoica
Dr. Traian Suciu
Oct. C. Tăslăuanu
Lazar Triteanu

Comunicat oficios.

— DELA COMITETUL NAȚIONAL. —

Comitetul central executiv al partidului național român în ședința sa ținută în Arad la 10 Noembrie a. c. st. n. luând în dezbateră situația politică a poporului român, creată prin ultimele evenimente politice interne și internaționale și ținând seamă de importanța istorică a zilelor în cari trăim, — a hotărât publicarea unui manifest, în care se va arăta starea insuportabilă a poporului românesc din Transilvania și Ungaria și se va lămurii atitudinea partidului național român în fața acestor evenimente.

Comitetul central executiv pătruns de însemnătatea atacului îndreptat contra ființei noastre naționale prin înființarea episcopiei gr. cat. maghiare, a constatat și de astă dată necesitatea de a duce pentru respingerea acestui atac o energică și solidară luptă, care va trebui să-și păstreze caracterul ei pur național, lipsit cu desăvârșire de considerații confesionale.

Comitetul executiv discutând mai multe chestiuni de ordin intern, indemnând de nuzința de a concentra în sinul partidului național român toate forțele intelectuale și morale ale neamului românesc din Transilvania și Ungaria la o lucrare solidară și disciplinată, a luat cu plăcere act despre hotărârea dlui Octavian Goga și a mai multor reprezentanți ai generației tinere, de a relua activitatea în organizația de partid și în special de a colabora la presa oficială a partidului național român. Apreciind valoarea acestei colaborări puse în serviciul cauzei naționale, — comitetul central a întregit comitetul de redacțiune al ziarelor „Românul” și „Poporul Român” cu dnii: Dr. Ioan Lupaș, Ion Agârbiceanu, Dr. Onisifor Ghibu, Gheorghe Popp și Vasile C. Osavadă, fiind încredințat, că concursul acestor forțe viguroase va contribui în mod sănătos la manifestările conștiinței naționale.

Informațiuni literare.

Dela Teatrul Național.

Mircea Demetriad, *Visul lui Ali*. Poem fantastic în opt tablouri.

Mă șterg la ochi și 'ncearcă să șterg din minte tot ce-a fost decor, haină, selipiciu, efect de lumină; să scutur din gând tot ce-a fost ajutor al poeziei, nu însăși poezia operei; și rămân nemulțumit.

Nemulțumirea a început de aiurea, din capul locului: Galeria era, *evident*, montată; chiema și urla; sălbatecă și incultă în cel mai mare grad. La nici o premieră din câte am văzut nu a făcut atât scandal; semn că așa zisa „clacă” era de astădată *alta*.

Tăcere se făcu în fața primului decor: un colț de stradă din Alexandria și la colț, înaintea cărciumei, o masă cu patru bețivi. Trei din ei erau foarte comuni; Ali, cârpaciul și poetul, numai vorbăreț. Ali își simte povestea vieții sale pe care însuș o spune prietenilor săi; de două ori vioiciunea ei îl ridică în picioare și de două ori trebuința de a-și odihni sufletul agitat îl asează iarăși la masă. Credința că în altă încarnare a sa a fost un prinț cu rele instincte și că traiul lui de astăzi este o pedeapsă a soartei îi dă accente elegice.

Scena se închiagă bine, deși vorbele nu se

Intr'un ceas bun!

Printr'o semnificativă coincidență, în aceeași zi, Duminică 14 (27) Octombrie a. c., în București s'a instalat un nou guvern, chemat să aducă pacea internă, pentruca toate energiile naționale să se poată îndrepta spre un singur scop, în fața primejdiei din afară, — iar în Brașov s'a stabilit, între fruntașii partidului național, înțelegerea definitivă, intrunind în jurul steagului național toate forțele vii ale neamului.

Românii de pe ambele laturi ale Carpaților par'că au ținut să dovedească astfel, în această clipă de cumpănă pentru întreg neamul nostru, că sântem, în ciuda destinului istoric, un singur popor, care trăește aceeași viață sufletească, și că atunci, când sună ceasul de hotărâre, știm să ne înălțăm peste toate patimile mărunte și trecătoare.

În ziua de 9 (22) Ianuarie trecut, când am adresat presei noastre un apel stăruint ca, în vederea acțiunii de împăciuire, să înceteze polemicile inveninate, puțini erau aceia cari credeau în izbânda acestei acțiuni.

Vraja ajunsese la paroxism, paralizând toată acțiunea națională, otrăvind toate sufletele. Dar cu credința în forța vitală și puterile morale ale acestui neam, am primit cu hotărâre sarcina ce mi-au impus-o împrejurările, și nu m'am abătut din cale până la stârșit, deși, cum spusese în acel apel, nu aveam altă autoritate decât aceia pe care mi-o dedeau pretenția și încrederea ambelor părți, și nu puteam reclama alt drept, decât acela de a apela la judecata și conștiința fiecăruia.

După o lună, în Budapesta, Vaida și Goga, fruntașii taberelor indușmănite, cu o nobilă pornire și-au întins mâna frățește, uitând greșelile și nedreptățile recente.

Pentru toți acei cari au luat parte la acest început al acțiunii întreprinse rezultatul final era aproape sigur, deși și cei mai cunoscuți ai împrejurărilor din Ardeal se îndoiu încă de urmările acestui gest și nu se șiau să

aud limpede în sală, din care cauză unele se pierd chiar cu totul.

Visul lui Ali ar putea să înceapă de acum. Ali ne este bine cunoscut și motivele lui, *trecând din viață în vis*, ne-ar fi înțelese. Nu s'ar înțelege însă puterea cu care Ali își trăiește visul. Pentru a o motiva era de nevoie altă scenă. Autorul a fost cuminte s'o scrie.

Scena a doua ni-l arată pe Ali ciobotărind într'o piață, vesel, cântând și prinzând în versuri critica ce el și lumea o fac stăpânirii, semn că poetul ciobotar ar putea — să și conducă lumea. Un act de generozitate ne descoperă și iubirea cu care Ali ar îngriji de lumea aceasta: În tot târgul nu se găsește nimeni să aiute pe o (sgomotoasă) cerșitoare, numai Ali îi dă ultimii bani ce-i are.

Și tocmai acest poet generos trebuie să fie bătut de eunucii pașei în drumul căruia el nu se prostorne când pașa trece spre moschee! Pașa l'ar spânzura, dar cadăna Azora intervine și pașa-l iartă.

Pașa a fost jucat ca de mântuială, Azora a fost o cadână cu nervi bucureștenești și toată scena a salvat-o eunucul Belcot, un comic care s'a ferit și de astădată de ori ce supraîncărcare a rolului.

Când în tabloul al treilea vezi că cerșitoarea din actul al doilea fusese — o zină, o ursitoare, rămâi lămurit că ai încă un motiv să admitti că rău și-a alcătuit ea jocul din al doilea tablou. Acum Ali este chemat să-și spuie dorințele în

prorocească că aplanarea unui conflict personal nu va înlătura dihonile din Arad, „unde împăciuitorul nu se va găsi între prieteni personali”.

Chiar și atunci, când și disensiunile din Arad au încetat și a fost rezolvită chestiunea proprietății „Tribunei”, scepticii încă găseau potrivit să regrete că prin această pace dispărea numai o gazetă bună, și în același timp subliniau și comentau rezerva tineretului ce fusese grupat în jurul „Tribunei”.

N'am voit să intru în polemici, și nici n'am relevat până astăzi aceste critici, cari de sigur porneau numai din dorința unor soluțiuni mai grabnice și mai multumitoare, decât aceea pe cari era în puterea noastră să le realizăm. Știam însă că o sământă bună a fost aruncată într'un pământ roditor și așteptam să incolțească, fără să preget însă de a pune în mișcare toate mijloacele de convingere și de stăruintă prietenească cari mi-au fost îngăduite. Și eram sigur că însăși împărțirea operei de împăciuire, această seriare a problemelor, este în ciuda aparențelor, cea mai bună cheazăie de bună reușită.

Și iată — ultima îngrădire a căzut: sub autoritatea supremă a comitetului național se adună în rândurile de frunte ale oastei naționale, vechii „Tribuniști” și „Româniști”.

Cum am avut prilejul de atâtea ori să afirm în cursul acestor discuțiuni, împrejurările nu îngăduie Românilor din Ardeal și Ungaria, decât un singur partid, în cadrul căruia trebuie să se desfășoare întreaga viață politică națională. Autoritatea conducătorilor își poate da, în aceste condițiuni, măsura deplină, numai dacă va ști să canalizeze și să îndrepte spre binele cauzei naționale toate năzuințele de premenire, neapărate într'un organism viu. Iar însuflețirea pentru ideal și disciplina morală a tineretului trebuie să se afirme astfel încât unitatea de acțiune, fără de care orice luptă e zadarnică, să rămână neștirbită.

Pacea sufletească nu poate fi desăvârșită decât pe aceste temelii.

Sânt fericit să constat că ea este astăzi desăvârșită.

.....Acum slobozește pre robul tău Doamne”....

peștera ursitoarelor; el are inelul magic, pe care cerșitoarea i-l dase în târg, drept recunoștință pentru dărnicia lui, dar ursitoarele nu-l lasă numai cu inelul, ci vreau să-l ajute și ele.

De aici suntem, precum vedeți, în vis.

Ce dorește Ali? Să vadă pe Azora! O vede, diafană, culcată, așteptând. Ali este chior și ar vedea-o cu doi ochi: ursitoarele îi dau vederea înapoi. Dar cu doi ochi el vede și pe Iusuț, cum sărută pe Azora, visul amândurora. Și Ali, gelos și neputicios, se roagă acum să orbească de amândoi. Scenă frumoasă, expresie energică a iubirii.

Ali își urmărește visul. El vine în grădina pașei, să-i cânte Azorei cântecul iubirei sale. S'o supue farmecului său. Scena este o imitație a cunoscutei scene a balconului din „Romeo și Iulia”. Dar d. Toneanu (și regia) o strică. El, Ali, ar trebui să cânte și — recitează; și de aceea este comic s'o auzi imediat pe Azora spunând că ea a venit după „cântecul” lui, pe care nimeni nu l'a auzit.

Nu cunosc textul feeriei, judec după auz, auzindu-o o singură dată: Mi s'a părut că această scenă este și ea vers mai bună; Mircea Demetriade are destule noduri în versurile lui; aici par'că nu erau, versurile curgeau neted.

În scena balconului Azora, încă neîndrăgostită de farmecele lui Ali, făgăduise lui Iusuț o întâlnire „la pomul lui Azrael”, care pom se află lângă mare.

Aici am avut scena cea mai plăcută. Az-

Dacă n...
parte, până
lor neamul
junge la a
modestul
noastre po
nu-mi exp
pentru clip
le-am avu
neamului:
și atâția al

Numai
lul naționa
negație, ei
acelor slăb
părțite de
des întune
Fi au c
atrecut n
criza unui
care viața
tensă.

Intr'un
Nici o
nevoie ma
Iași. I

Consiliu
gar s'au în
jum. În pal
tele Zichy
Consiliul s
rente, într
știuni exte

Din Re
rostit mai
externe a
sgomotoși.
cere și acu
dueste și n
tind, ca si
tate, după

Apolog
comisiunei

rael, un in
reieșea, a
sălii, nu lu
a fost spus
gramului
Ali ordin
furtună o
vous.

Vine fu
sosește, da
tânguirii

Dar iul
valuri și s

Totuș
dară, Ali
preface în
ste, și fire
mai de vro
de-a cârp

Încă u
în palatul
fostii tova
civul” joc
musulman
acoper și

Azora
Ali, acum
cepută, c
fluturi; d
cirea sing
visul pier

Cu vis

Dacă mi-a fost hărăzit de soartă să iau parte, până la capăt, la toată truda fruntaşilor neamului din Ardeal şi Ungaria spre a ajunge la acest sfârşit fericit, — acum când modestul meu rol în acest capitol al istoriei noastre politice se încheie, — nu pot să nu-mi exprim aici recunoştinţa mea adâncă pentru clipele de înălţare sufletească pe care le-am avut în contactul cu mulţi fii aleşi ai neamului: Mihali, Maniu, Goga, Vaida, Vlad, şi atâţia alţii.

Numai mulţumită credinţei lor cătră idealul naţional şi simţului lor de datorie şi abnegaţie, ei au ştiut să triumfe asupra tuturor acelor slăbiciuni şi scăderi, cari sânt nedespărţite de acest lut omenesc şi cari atât de des întunecă dreapta judecată.

Ei au dovedit că această criză, prin care a trecut neamul nostru din Ardeal, a fost criza unui organism viguros, — criză, după care viaţa ajunge şi mai bogată şi mai intensă.

Intr'un ceas bun!

Nici odată neamul românesc nu a avut nevoie mai mare de toate puterile fiilor săi.

Iaşi, 17 (30) Oct. 1912.

C. Stere.

Consiliu de miniştri. Membrii guvernului ungar s'au întrunit ieri după amiază la orele 4 şi jum. în palatul primului ministru. Afară de contele Zichy, toţi ceilalţi miniştri erau de faţă. Consiliul s'a ocupat cu mai multe afaceri curente, între cari, după cum se spune, şi chestiuni externe cari preocupă azi lumea.

Din Reichsrat. În şedinţa de ieri dep. cehi au rostit mai multe cuvântări în contra politicii externe a monarhiei. Cehii radicali erau cei mai sgomotoşi. Deputatul Klofac spunea că cel care cere şi acum autonomia Albaniei, acela primejduieşte şi mai departe pacea Europei. Slavii pretind, ca simţămintele lor tot aşa să fie respectate, după cum ei respectază pe ale Germanilor.

Apologia lui Cuvaj. În şedinţa de ieri a comisiei de finanţe, exmisă de parla-

mentul ungar s'a urmat discuţia asupra preliminarului de buget al ministerului de interne. S'a vorbit mult despre multele lipsuri din serviciul sanitar al ţării, s'au propus şi soluţii, dar e întrebare dacă guvernul va lua vre-o măsură pentru îmbunătăţirea situaţiei. E întrebare, fiindcă guvernele ungare pentru asemenea lucruri nu prea au bani. După lămuririle date de ministrii de rezort, Lukács şi Teleszky, comisiunea de finanţe a camerei ungare a primit cu unanimitate preliminarul de buget.

Se trece apoi la bugetul portofoliilor de ordin secundar. Referentul Fr. Nagy interpelează pe ministrul Lukács asupra amestecului delegaţiunii austriace în afacerile Croaţiei. În răspunsul său, prim-ministrul Lukács spune că nu bucuos vorbeşte despre acest amestec, fiindcă nu-i poate recunoaşte legitimitatea. — Nu ştie omul, a spus Lukács, ce e mai mare la domniile din Austria, naivitatea ori îndrăzneala, de se amestecă, aşa, nechemati în afacerile interne ale Ungariei. Ce-ar zice opinia publică austriacă, dacă am cere şi noi înlăturarea cutărui maresal de provincie din Austria?! Am avut puternice motive, când am suspendat constituţia în Croaţia, cerând numirea unui comisar regesc şi drept aceea nu suntem aplicaţi să ascultăm nici un fel de critică. A fost atăcată integritatea Ungariei, şi trebuie să se ştie, că menţinerea integrităţii Ungariei e acelaşi lucru cu menţinerea integrităţii monarhiei însăşi. Prin urmare, rău serviciu fac monarhiei bărbăţii politici din Austria când sprijinesc tendinţele centrifugale din Croaţia. — Acestea au fost cuvintele de apărare ale lui Lukács pentru fătul său din Croaţia.

„Viitorul popoarelor turanice.” Jos Turcia, trăiască Bulgaria! Aşa strigă astăzi în cor aproape întreaga presă maghiară, în frunte cu cel mai tipic reprezentant al tiparului iudeo-maghiar — „Budapesti Hirlap”. Nu credem că se va găsi un singur om pe care să-l pună în uimire întorsătura aceasta „neasteptată” în tenorul presei maghiaro-semite. E doar unul dintre cele mai caracteristice semne ale „poporului ales”, coborât din cele 12 seminţii din Palestina, şi altoit în timpul din urmă în vinele nepoţilor lui Atila, labilitatea de gândire aplicată a se inclina totdeauna în cumpăna celui mai tare. Aceia cari până mai ieri vorbeau cu cel mai mare dispreţ despre popoarele slave din Balcani, între cari puneau fireşte în primul loc pe bulgari, şi proceiau un triumf desăvârşit al armelor turceşti, găsesc acum că Bulgarii batjocuriţi ieri, le sunt azi fraţi de sânge, fraţi dulci cari în „admirabilul lor avânt au cucerit bucată după bucată pământul turcesc şi în curând vom vesti cetitorilor, că drapelul eroilor dela Kirk-Kilisse

şi Lüle-Burgas, drapel ţesut în colorile dragi nouă, alb-verde-roşu, fălăie pe minaretele Constantinopolului.” — Astfel glăsuieşte organul de frunte al potenţatilor noştri „B. H.” — Inelul zis slav se poate preface în curând în inel turanic, în care Ungaria e diamantul cel mai preţios, ne spun mai departe patrioţii infierbântaţi dela numitul ziar, şi nu va trece mult timp când toată lumea va recunoaşte cu admiraţie înalta misiune culturală şi politică (???) a seminţiei turanice în Europa.

Deci încă odată, trăiască Bulgaria, sora mai mică a Ungariei!

Situaţia parlamentară în Austria

Viena, 12 Noemvrie

Activitatea parlamentului a fost redusă din cauza sesiunii simultane a delegaţiunilor la un minimum, fixându-se programul de muncă numai pentru vre-o câteva şedinţe plenare. Se dă cu socoteală că ar fi fost cu mult mai bine dacă nu s'ar fi ţinut nici o şedinţă din cauza situaţiei politice externe. Orice desbateri în aceste împrejurări nu pot fi temeinice. Nervozitatea pricinuită de evenimentele războinice din Balcani şi posibilitatea unui conflict austro-sârb stăpâneşte toate spiritele deputaţilor. Este exclusă posibilitatea unei desbateri calme, când chestiile interne, fie ele ori cât de importante, faţă cu politica externă pierd orice însemnătate. Asupra populaţiei imperiului nostru şi asupra străinătăţii trebuie să facă o impresie foarte curioasă faptul că în vremei aşa de critice, precum sunt cele de astăzi, în loc ca parlamentul să deie probe de energie şi solidaritate, el desbate într'un mod care numai cinste nu poate să facă monarhiei şi care nu-i merit să micşoreze contrastele dintre diferitele naţionalităţi. Parlamentul austriac şi cel ungar sunt menite să scadă prestigiul nostru de mare putere.

Chiar discuţiile din comisia bugetară, cari află loc acuma, sunt de altfel superflue, deoarece scopul lor principal, rezolvirea preliminarilor şi votarea unui nou buget provizor, nu se va putea ajunge. În comisia bu-

rael, un inger a cărui însemnătate mitologică nu reieşea, a rămas necunoscut şi după tirada spusă sălii, nu lui Ali, unicul suflet din scenă. Şi cum a fost spusă tirada: lamentabil. Cu ajutorul programului m'am lămurit însă că Azrael dă lui Ali ordin să mântuiască pe Azora pe care o furtună o va ajunge pe drumul cătră rendez-vous.

Vine furtuna. Azora este în primejdie. Iusuf soseşte, dar ce să facă el, care ne spune versul tânguirii „poetice”:

(Şi nu ştiu să înnot!)

Dar iubirea lui Ali este de alt fel; el sare în valuri şi scapă pe Azora.

Totuş Azora fuge de el, de haina lui murdară. Ali scoate însă inelul îl învârteşte şi se preface într'un calif tânăr. Azora-i învinsă, fireşte, şi fireşte se miră de ce Ali nu s'a prefăcut mai de vreme în calif, adică de ce s'a mai jucat de-a cărpaciul. Ce fel de ideal este Azora?!

Încă un pas: Ali şi Azora sunt primiţi chiar în palatul profetului; aici el poate fi generos cu fostii tovarăşi de beţie, şi amândoi pot privi „lascivul” joc — autorul îi zice astfel — al raiului musulmanic, care-i un balet în costumuri cari acoper şi descoper.

Azora este curioasă să ştie secretul lui Ali. Ali, acum al ei, îi dă inelul. Şi ea, tânără neprecupată, cere copilării poetice, cere flori, cere fluturi; dar cere — nu te-ai aştepta! — şi fericirea singură, în sărăcie, cu Ali. Şi atunci tot visul piere într'o clipită.

Cu visul dispare şi ea. Şi scena revenită la

realitate ne arată iarăş pe bietul cărpaciul Ali dormind în piaţă, trezindu-se din somn, incredintându-se că toată feeria a fost un vis, din care nimic nu-i rămâne.

Am aruncat ici şi colo câte-o vorbă despre modul cum s'a montat piesa ori cum s'a jucat: multă jertfă, multă osteneală, mult personal.

Şi la ce?

Pentru ca să îmbrace un vers bogat şi gingaş, înălţător şi fermecător, versul *unic*, fără de-a cărui popularizare lumea ar fi lipsită de un deliciu estetic?

Nu este cazul!

Dacă nu este, pentru a ne da feerie, petrecere? Să ne întoarcem la vremile lui Millo şi Pascali? Se va găsi un public şi pentru această tendinţă, *dacă* este tendinţă şi nu o simplă întâmplare.

În fond, visul pus în scenă nu-şi găseşte îndreptăţirea decât în cazul unei viitori poetice de valoare neîndoielnică.

Visează, de nildă, Calderon în „Viata un vis”, când printul Sigismund se convinge prin visul său monarhic că va trebui să fie un rege bun şi cuminte; visează Grillparzer în „Visul o viaţă” în care ambiţiosul Rustan îşi vede în vis dezastrul mării sale căştigate prin vitejie, dar şi prin o minciună fatală a ambiţiei sale; visează aceşti poeţi mari *ne teme mari*.

Românescul Ali visează pe tema unui amor, în jurul căruia *nimic* nu se mai vede. Ali este în realitate şi generos: Din generositatea lui *ce* iese, *ce* creşte până în visul lui? Mila nehibzuită cu cei trei betivi? Ali cărpaciul este şi un critic politic: din critica lui *ce* ese în vis? Nimic. El

rămâne numai sclavul unei patimi al cărei suprem ideal este raiul mahometan: huriile şi în braţul lui: Azora, huria cea mai frumoasă. Atât.

E ca şi cum ai avea în mâni o sământă miraculoasă — Ali — din care ar putea scoate multe flori şi din care scoti numai *una*; şi încă numai pe cea cântată de atâţi poeţi cu care şi a gândi să te întreci ar fi o fatală îndrăzneală.

Căutând deci succesul pe o cale pe care nu l'a găsit, autorul român a ignorat *singura* cale pe care o cred viabilă pentru noi: calea lui Grillparzer, calea omului *personalitate şi în vis* şi ne-a dat o variaţie mijlocie a unei poezii orientale, cu câteva scene frumos concepute, cu prea puţine revelaţii şi cu versuri adeseori noduroase*).

Nu ştiu ce aş zice, dacă aş *ceti* în tignă pe Ali. Poate i-aş găsi în *amănunte* calităţi ce-mi scapă pe scenă. În general nu cred că cetirea m'ar face să-mi uit idealul *dramei visate*: pe Grillparzer, a cărui traducere şi reprezentare ar fi o faptă de merit.

G. Bogdan-Duică.

P. S. O rectificare: În foiletonul meu despre N. Pora am făcut o greşală comunicând o informaţie care nu-i exactă. Indreptez: N. Pora nu este Italian de origine, ci Român ardelean, dela Sighişoara, de unde tatăl Dsale a trecut în România. Scriitorul s'a născut însă în Bucureşti. Imi pare bine că „moftul neinteresant” se dovedeşte o legendă, pe care nu trebuia s'o cred, desi o auziam dela un coleg de litere. G. B.-D.

* Din memorie, unul:

Şi eu să fac sub nasu-i, ea vraja să 'nflorească.

getară trebuie să socotim cu obstrucția reprezentanților partidelor sud-slave și acelor ru-tene. Slavii de sud își motivează obstrucția lor prin continuarea stărilor insuportabile din Croația, create de regimul lui Cuvaj. Impotriva acestor stări nu se poate altfel protesta, decât printr-o obstrucție în parlamentul austriac.

Din unele părți se dau neconținut asigurarări că amovarea lui Cuvaj este numai o chestie de timp, dar că membrii sloveni și croați din comisia bugetară voiesc să-și câștige în fața lumii meritul de a fi contribuit și ei la răsturnarea lui Cuvaj.

Din cauza aceasta ei au respins și compromisul ce li s'a propus și care consta din următorul fapt: în comisia bugetară să se iee o rezoluțiune unanimă prin care să se recunoască neconstituționalitatea regimului lui Cuvaj, care recunoaștere ar fi fost compensată apoi de Slavii de sud cu încetarea obstrucției lor. Compromisul acesta nu s'a putut face de loc, iar în ședința plenară de ieri, venind vorba despre obstrucția Slovenilor, a avut loc o discuție vehementă, căreia i-a urmat o încăierare formală, cu atât mai penibilă, cu cât Europa întreagă se ocupă cu lucruri cu mult mai serioase.

Cu un cuvânt, reprezentanții populațiunii austriace nu sunt la înălțimea chemării lor, mai ales în aceste vremi grele în cari trăim. Faptele aceste contribuie și mai departe la întărirea în străinătate a zvonului că imperiul habsburgic suferă de o discordie internă, din care cauză n'ar putea să facă față evenimentelor externe.

Austriacus.

† Octavian Smigelschi

S'a stâns alaltăeri, într'un sanatoriu din Budapesta, marele pictor Octavian Smigelschi. Il știam suferind de o vreme mai îndelungată, dar vestea morții ne-a izbit totuși și numai cu greu o să ne putem împăca cu gândul acestei adânc simțite pierderi. În plenitudinea puterilor și a talentului său strălucit, pictorul Smigelschi avea să ne dea încă atâtea și atâtea probe de simțul lui artistic, de vastele cunoștințe în domeniul picturii, zugrăvind atâtea icoane minunate, împodobind cu creații artistice bisericile noastre.

Talent puternic creator, nu s'a îndestulat cu darul hărăzit dela fire, ci și l'a lustruit cu temeinice studii și călătorii de studii, aprofundând din ce în ce mai mult tainele picturii, îndeosebi bizantine. Astfel, când se prezentă întâia-oră înaintea publicului, cu expoziția din 1905 în Blaj, lumea a rămas uimită de strălucitul lui talent, care apărea deodată în plină lumină. Gazetele au început a scrie cu toate articole călduroase și numele marelui pictor a luat deodată aripi pentru o rotire de vultur biruitor.

Lumea românească n'a cunoscut încercările de sbor ale acestui artist, ci l'a văzut deodată ridicat în slavă, ridicându-ne și pe noi cu puterea de vrajă a penelului său măestru. Ci îndărătul acestei glorii ce ne-a uimit pe toți deodată, se ascundeau studii aprofundate și o muncă stăruitoare; munca omului conștiu de talentul său și de biruința lui deplină.

După expoziția dela Blaj, numele lui Octa-

vian Smigelschi, era rostit cu tot mai multă dragoste; chiar pictorii din Budapesta încă îl apreciază cu căldură, comparându-l cu cei mai mari ai lor, sculptorul Strobl și pictorul Carol Lotz. Talentul lui strălucit a avut prilej să se manifesteze în toată splendoarea sa, în catedrala din Sibiu. Aici au admirat spiritul nou de viață, ce îl lua pictura bizantină, sub penelul acestui mare artist; sfinții, cari păreau mai înainte ca ciopliti în lemn, acum erau ființe vii și aștepta-i parcă numai să vorbească din cadrele aurite. O suflare de nouă viață se desprindea din armonia dulce a colorilor; motivele românești își iau pentru întâia-oră locul de onoare, ce li-se cuvenia în ornamentica bisericăscă.

În afară de catedrala din Sibiu, încă multe alte biserici vor vesti și după zeci și zeci de ani, gloria acestui artist al penelului; ales biserica din Ufalău, a cărei pictură se poate asemăna cu aceea a catedralei din Sibiu. Aceeas zugrăvire măiastră, aceeaș risipă de decururi cu motive naționale, acelaș Hristos—Pantocratorul, cu privirea biruitoare a celui ce șade de-a dreapta Tatălui. Ici-colo, câte un crai dela răsărit îi aminteste chipul vr'unui voevod de pe vremuri...

Azi pictorul Smigelschi și-a depus penelul pentru totdeauna. El nu va mai împodobi bisericile cu pânzele lui măiestre. Dar opera ce a săvârșit-o rămâne pentru totdeauna și gloria numelui său va străluci mereu.

Azi, trupul său răcit va veni la Blaj, spre a fi așezat lângă osemintele mamei sale. Ne descoperim capetele în fața sicriului, ce ascunde osemintele lui. Sunt osemintele unui mare artist și a unei din cele mai de seamă forte creatoare, ce am avut.*

Odihnească în pace!

(Unirea.)

* Nota. Regretabila eroare din numărul de ieri al „Românului”, în care am publicat un necrolog despre dl Dr. Victor Szmigelszki, este vina serviciului telegrafic din binecuvântata Ungarie. În telegrama corespondentului nostru din Budapesta cuvântul **pictor** a fost înlocuit cu **Victor** și de aici a venit apoi confuzia, care în alt caz putea să aibă chiar urmări funeste. Cerem scuze on. public cetitor și reverendismului domn Dr. Victor Szmigelszki pentru eroarea amintită, a cărei vină n'o purtăm noi. — Redacția „Românului”.

Din Maramurăș.

Prelegerile populare din: *Pătova, Leordina, Glod-Slătioara, Botiza, Săieu, Strimtura, Rozavlea, Dragomirești, Bocicoel și Ieud.*

La Sf. Măria-mică, erau să se țină prelegerile populare conform programului stabilit mai înainte, în satele cele mai fruntașe ale Maramurășului: în Ieud și Sălistea, dar potopul cel mare de apă, care a făcut stricăciuni mari în întreg Maramurășul și mai cu dinadinsul pe văile Vișăului și a Izei, la Cuhea a rupt podul din jos de sat astfel a fost imposibil ca advocații dela Vișău să vină la Ieud și Sălistea, unde școala cea românească fiind zidită pe prundul satului, a fost împrejmuită din toate părțile de apă, încât a fost cu neputință om să se apropie de dânsa, deci din pricina aceasta, prelegerile s'au amânat pe altădată.

Cu toate aceste în altă zi, în 22 Sept. fiind zi de Duminică, exmișii comitetului s'au prezentat în satul cândva nemeșesc în: *Pătova*, care-i unul dintre cele mai vechi sate ale Maramurășului. Are o biserică frumoasă de piatră, chiar în mijlocul satului. Cea veche de lemn, a ars înainte de asta cu vre-o 70 de ani, tocmai în Sămbăta lui Lazar. Casa parohială și școala română sunt asemenea de piatră. În veacul al XVII era o mă-

năstire, lângă riul Băstri, unde probabil a locuit **vlădicul Maramurășului: Serafim Petrovan**. În Petrova e născut și vrednicul bărbat, medicul dentist din Pesta: **Dr. Gheorghe Bilașcu**.

Sf. slujbă o slujește protopopul I. Coman și preotul local: I. Călin. Protopopul Coman ține o predică timbrată cu un puternic caracter național, îndemnând poporul să țină morțiș la limba și legea sa. După slujbă se ține prelegere populară, vorbind **Dr. Gavril Iuga** și **Dr. Vasile Meșter**, ambii advocați în *Vișăul de sus*. Mai vorbește și protopopul, convingând pe cei prezenți să se înscrie cu toții de membrii ajutători ai Asociațiunii. La sfârșit se și înscriu mai mulți țărani.

Amintesc că în sat este un comerciant român, singurul comerciant român în întreg Maramurășul: **Gheorghe Mihalca**, nepotul medicului Gh. Bilașcu, și ține concurență cu mulți jidani.

Poporul e în stare culturală înapoiată, căci conducătorii lui firești, nu s'au prea interesat de soarta lui, iar de altă parte puhoiul galițian i-a năpădit și le-a luat averile, încât azi dacă treci pe acolo, lângă drumul cel mare, numai case jidovești cu o grămadă de pureți vei vedea.

După prânz ne ducem la *Leordina*, departare de vre-o 3—4 klm de Petrova.

În diplomele din veacul al XIV-lea se aminteste că *Leordina* s'a dăruit Voivodului Ion feciorul lui Iuga, care era frate cu Bogdan-Voda, deci e sat cu origini foarte îndepărtate din vremuri străvechi.

Locuitorii sunt români frumoși la chip, isteți și cu mult simț de mândrie, dar săraci fiind și-au ridicat o biserică frumoasă de piatră. Casa parohială, școala românească și primăria sunt toate sub un acoperemânt. E zid de piatră foarte vechiu, iar pe vremea erei nemești era direcția vamală acolo. Înainte de asta cu vre-o 5—6 ani și școala de stat a fost în zidurile acesteia, în nemijlocita apropiere a școlii românești.

După sfârșitul vecerniei, acolo în biserică îndată se începu prelegerea populară. **Dr. G. Iuga** vorbește *despre legile comunale*, amintind ce drepturi și datorințe are primarul, notarul și reprezentanța comunală.

O conferință foarte frumoasă, care ar trebui ținută în fiecare sat, căci norodul maramurășan nici leac de cunoștință n'are despre legile comunale, ci se lasă dus orbiș de către notarul satului. Decumva se împotrivesc față de ceva, atunci îndată e improșcat cu cuvinte de ocară și amenințat cu palmuiri. De altmintețea ce să ne mirăm de fapta mizerabilă, a câte unui notar netrebnic, când și mai marii lor, zi de zi palmuiesc pe Români, cari au soroc la dânsii. Sfârșindu-se conferința, se înscriu vre-o câțiva dintre țărani, de membri ajutători ai Asociațiunii.

În 29 Septemvrie s'a ținut prelegere populară în *Glod și Slătioara*. Satele aceste micute sunt în departare de drumul țării de pe Iza, vre-o 8 klm. Drum foarte rău, mai ales din cauza ploilor celor multe era aproape necomunicabil. În mai multe locuri, apa cea repede dela munte, l'a ruinat cu totul.

Casa parohială de lemn, e veche și în stare foarte slabă, biserica încă de lemn, dar școala română e de piatră.

Harnicul preot Ștefan Pop, slujește vecernia, după care se începe prelegerea populară în școală.

Delegatul comitetului: *canelanul din Ieud Ion Birlea*, prin o vorbire acomodată, în care arată scopul Asociațiunii deschide adunarea și roagă pe preotul **E. Bran**, ca să țină conferința: *despre creșterea rațională a vitelor*. În locul lui Anderco, preotul din Cuhea, care era pus în program să țină conferință, ține preotul din Strim-

„Să nu vinzi scump, dar să târguiești ieftin”. Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

Se 223—100

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér n. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mireso.

Vânzare în rate fără ridicare de preț.

tura: Vasile Ilniczkv: *despre alcoolism*. Se inseriu de membri ajutatori 20 de tărani.

In 6 Oct. se ține prelegere poporală în *Botiza*, care-i în depărtare de drumul Izei la vre-o 12 klm. Sat, cândva iobăgesc, și azi e încă sărac, căci cea mai mare parte din hotarul Botizei la vre-o 3000 jughere catastrale se află în mâna jidanilor dela Pesta: Schulz și Pollák, cari pe vremuri le-au cumpărat dela conții: Teleky și Patay. Dâșii au și un ferestru pe valea „Sasului” cu 4 gateri, unde lucrează foarte mulți botizeni, amestecați cu străini de toate națiile, cari, apoi introduc cea mai mare demoralizare în popor.

Mai anul trecut, era să cumpere averea aceasta 9 sate românești, dar cerind un preț foarte mare — 1,200.000 de cor., care sumă fiind prea exagerată — astfel s'a stricat târgul. Acuma — se aude — că a cumpărat-o statul, care apoi o va vinde sâtenilor cu un preț mai acomodat.

Biserica e de lemn, și au primit-o în cinste dela credincioșii din Vișăul de jos. Casa parohială de lemn, foarte veche și în stare atât de slabă, încât azi mâne se va dărâna.

Școala românească e frumoasă, de piatră, și are o fundație, făcută de un reformator: *Ștefan Kovács*, care pe vremuri era ispravnicul moșiei lui Teleky, dar ce folos, că învățătorul actual: *Márkis György* în rivna lui nesățioasă de a-și câștiga merite „patriotice”, chiar și pe pruncuți îi silește să salute pe părinții lor „opinari” cu salutul: „*Dicsértessék*”... care salut îl putem auzi și în alte sate, dela pruncuții cari umblă la școala confesională, ne mai pomenind de pruncuții cari umblă la școalele statului, cari în toată bună vreme te întimpină cu salutul: „*ie nupot*” (bună ziua).

Preoții: A. Anderco din Cuhea și Ștefan Pop din Glod, din cauze necunoscute nereprezentându-se, ține prelegere poporală singur capelanul din leud *I. Birlea*, vorbind despre: *cartea și foloasele ei*, cu rezultat bun, căci s'au inseris vre-o 20 de membri ajutatori, toți „opinari”, iar preotul Ioan Wlad de membru ordinar. Învățătorul confesional sus pomenit n'a voit să se inserie, nici de membru ajutător.

Tot în 6 Oct., după amiază, se ținu prelegere poporală în Șăieu, un sat micuț cu 1200 de Români, dar e sat foarte vechiu, căci diplomele maramurășene pomenesc, că era posesiunea fiilor lui *Sas-Vodă*, adică a lui Balg, Drag și Ion. Familiile nemeșesti: Man și Dunca de aci își trag originea de pe atunci, chiar și scriitoarea cu nume: *Constanța Dunca de Schiau* (sic) căreia îi place a-și așterne astfel numele, dar în realitate ar trebui să-și adauge mai corect: *de Șăieu*.

Școala română, casa parohială și biserica sunt din lemn și în stare slabă, dar dintre toate mai mult casa parohială.

Delegatul A. Anderco și conferențiarul Șt. Pop neprezentându-se, ține prelegere poporală singur capelanul *I. Birlea*: *despre foloasele învățătorei*. Se mai inseriu 18 membri ajutatori.

In 13 Oct. era proiectată prelegere poporală în *Strimtura*, dar protopopul *I. Iváskó* (sic) a pus pe această zi și soborul preotesc, deci conferențiarul fiind preoți din tractul leudului, n'au putut merge la prelegere, însă au venit într'ajutor preoți din alt tract protopopes. Preotul Șt. Pop vorbește: *despre mijloacele cele mai bune de învățare culturală și economică*, iar preotul local *Vasile Ilniczkv*: *despre alcoolism*.

Satul *Strimtura* e străvechiu și are o situație nespuse de frumoasă. Din diplomele maramurășene vedem că regele Carol I dă satul *Strimtura* cnezului *Stanislau*, feciorul lui *Stan*. Pe vremuri iarăș a ajuns în mâna arariului, dela care ajunge la familia nemeșescă a contelui *Teleky*, iar dela dânsul mai în anii trecuți au cumpărat-o Români din *Strimtura*. Astfel nepoții și strănepoții urbaștilor de pe vremuri, au pus mâna pe toată averea contelui dela Pesta și acum se gândesc să-și zidească o biserică de piatră, după ce anul trecut și-au reparat școala lor românească.

Agravarea conflictului sârbo-austro-ungar?

Austro-Ungaria transpoartă trupe la granița bosniacă și rusească? — Incăpăținarea Serbiei. — Plecarea unui batalion al reg. 33 din Arad. — Rusia mobilizează. — Intervenția Italiei. — Anglia abandonează Turcia. — Prințul Carol al României principe al Albaniei? — Pregătirile militare ale Franței. — Mișcări revoluționare în Dobrogea? — Atitudinea României. — Conflict anglo-rus. i

Arad, 13 Noemvrie.

Desperarea Turciei, care vrea să joace totul pe o singură carte, angajarea la luptă a celor mai buni generali turcești, toți bărbați înăspriți în războaie, toate aceste lucruri, împreună cu faptul că și flota turcească va intra în acțiune, dau de gândit Bulgarilor victorioși. Ca oameni prevăzători ce sunt ei se vor pregăti bine și vor cumpăni lucrurile din toate punctele de vedere, înainte de ce vor da lovitură de grație Turciei.

Conflictul monarhiei noastre cu Sârbia durează încă. Se fac, ce-i drept, mișcări de trupe, iar populațiunea se neliniștește din cauza aceasta, fără motiv însă, deoarece monarhia noastră nevoind să fie supusă la miște surprize ca cele din Turcia, înlocuiește regimentele dela granița sârbească, regimente compuse din Slavi, cu alte regimente ai căror soldați sunt de altă naționalitate. În primul rând vor fi luați în considerare Germanii. Români și Ungurii, cari nu vor fraterniza nici odată cu Slavii. Acesta este miezul știrilor noastre.

Aceasta este adevărata mișcare de trupe ce se face pe trenurile din Ungaria, și nimic altă ceva. Publicul nostru n'are deci motiv de a se neliniști, căci schimbarea de garnizoane a două-trei regimente se face și în timpuri normale, cu atât mai mult însă acum când Sârbii ne provoacă, fără motiv.

Austro-Ungaria transpoartă trupe la graniță?

Arad. — Din sursă competentă suntem informați, că mâne, în 14 Octomvrie n., vor avea loc mari transporturi de trupe. Tot mâne se vor începe și transporturile trupelor din Arad. Nu afirmăm, că se face mobilizare, însă — ni se spune — mâne soldații vor fi transportați cu trenul la granița monarhiei. Ieri un tren militar — 17 vagoane — din Sibiu a trecut prin Arad. Mulți infanteriști vor fi transportați la Triest, iar de aici vor fi imbarcați și vor fi duși la țărnișii Albaniei.

Cașovia. — Un soldat român din regimentul de infanterie din Cașovia ne scrie cu data de ieri: „*Vă încunostințez, că regimentul nostru din Cașovia a fost mobilizat și astăseară, echipați de război, am și plecat deocamdată la Pola iar de aici vom fi trimiși la țărnișii Albaniei. Întreaga mobilizarea s'a făcut în cea mai mare tăcere*”.

Budapesta. — Toți rezerviștii marinei au fost convocați să se prezinte în decurs de 48 de ore la comenziile lor. Monitoarele dunărene sunt echipate și statu gata de plecare, tot astfel și o flotilă dela Pola.

Aceasta din urmă se compune dintr'un dreadnought, 2 incrucișătoare și 6 torpiloare.

Budapesta. — Regimentele din Bosnia vor fi ridicate la contingent de război. Ieri toți rezerviștii aparținători acestor trupe au fost convocați.

16 batalioane de soldați cari nu sunt slavi, aparținătoare corpurilor IV din Budapesta și VII din Timișoara au fost transportate în saudjacul *Novi-Bazar* și la frontiera bosniacă, pentru a înlocui batalioanele încredințate cu paza graniței în punctele cele mai critice, iar regimentele dela granița rusească au fost înlocuite cu regimente austro-germane.

Incăpăținarea Serbiei.

Paris. — Corespondentul lui „*Petit Parisien*” a avut o convorbire cu ambasadorul sârb *Vežnici* dela Paris, care i-a declarat, că *Serbia nu va lăsa nimic din pretențiunile ei; ea între orice împrejurări are lipsă de un port la marea Adriatică*. Aceasta este o chestie de viață pentru Serbia, și dela aceasta nici o putere și nici o amenințare nu o va putea reține. În această privință Serbia e hotărâtă să aducă orice jertfă și ea contează cu siguranță pe sprijinul marilor Puteri, și mai cu seamă pe cel al Rusiei. Apoi, Serbia mai are și alți aliați, cari nu o vor părăsi.

Belgrad. — Organul guvernamental „*Samoprava*” publică un prim articol în care spune că Serbia a făcut întotdeauna sfurtări mari pentru asigurarea independenței ei și deci este deplasată învinovățirea ce-i aduce presa austro-ungară că vrea să cucerească un port la marea Adriatică în folosul Rusiei. Este demn de reținut, spune „*Samoprava*”, că Austria n'a privit Serbia ca independentă decât atunci când ambele țări au fost legate prin o convenție militară secretă. Serbia, spune ziarul citat, este în totdeauna gata să răspundă prin prietinie la prietinie. Tonul ridicat și hotărât al acestui articol a provocat mare entuziasm. El este considerat ca un răspuns demn ce se dă Austro-Ungariei, care se pune de-a curmezișul năzuințelor Serbiei.

Plecarea soldaților din Arad la Triest.

Arad. — Din sursă competentă primim știrea, că dimineață la orele 3 soldații din Arad ai regimentului 33 de infanterie vor pleca la Triest iar de aci vor fi duși, probabil, pe țărnișii Albaniei.

Presa germană și interesele Austriei în Balcani.

Berlin. — „*Nordeutsche Allgemeine Zeitung*” scrie în foia săptămânală că expozeul contelui *Berchtold* reflecta spiritul de moderațiune pe care Austro-Ungaria l'a arătat încă dela început față de criza din orient dar în același timp arată că Austro-Ungaria veghiaza la salvagardarea intereselor sale la formațiunea viitoarelor condițiuni în Balcani.

Rusia mobilizează.

Lemberg. — Ziarele rutene primesc știrea din Kiew, că aci s'a ordonat ridicarea la contingent de război a regimentelor. Ofițerii au primit ordin să nu părăsească orașul. În Polonia rusească a fost ordonată mobilizarea a două corpuri de armată. Numeroși dezertori s'au refugiat în Galiția.

Bulgaria și cererile României.

Paris. — Lui „*Le Temps*” i se telegrafiază din București următoarele:

„Regele s'a reîntors Sâmbătă la Sinaia, după ce a petrecut o săptămână la București ca să prezideze formarea noului cabinet, aceasta e o dovadă că situația nu e îngrijitoare și că România nu e în ajunul de a lua hotărâri grave. România, după cele mai bune surse, nu caută o mărire a teritorului său, ci numai o rectificarea frontierei dinspre Dobrogea; e vorba de o slabă porțiune de teritoriu, neînsemnată față de întinsele regiuni pe cari le revendică Bulgaria, dar care prezintă o mare importanță strategică pentru România. România ar cere numai ca Dobrogea să primească frontiere firești, în loc de frontierele arbitrare cari o despart acum de Bulgaria. Se înțelege dela sine că aceste revendicări

cări rămân subordonate unei întinderi a teritoriului Bulgariei. Dacă unii oameni politici regretă că România n'a mobilizat la început, nu există acum nici cea mai mică veleitate războinică în România și, fără îndoială, nu această țară va lua inițiativa unui amestec înarmat în conflictul balcanic.

Dacă opinia publică e neliniștită, cauza e mai cu seamă viitoarea formare a unei confederații balcanice și măririle teritoriale ale statelor balcanice. Pentru moment, România dorește să vadă rezolvându-se un conflict, care a surprins-o în plină dezvoltare a unei propășiri mărețe. Criza, de fapt, a fost cu atât mai mult simțită cu cât speculațiunea determinase o urcare extremă a valorilor și cu cât retragerea creditului a provocat numeroase execuțiuni la Bursă”.

Sofia. — După cum am anunțat, soarta Adrianopolului este hotărâtă. Capitulara orașului turcesc este inevitabilă. Toată atențiunea este de astădată îndreptată nu atât asupra rezultatelor de pe câmpul de război, ci asupra acțiunii întreprinse de către marile puteri. Acțiunea diplomatică se accentuează din ce în ce mai mult în sensul că Turcia europeană nu mai există. Toată preocuparea diplomației este chipul cum să se împartă Turcia învinsă. Paralel cu acțiunea și declarațiunile contelui Berchtold privitoare la atitudinea și compensațiunile cerute de România, a intervenit în ultimul timp și acțiunea ministrului Austro-Ungariei la Sofia. Într-o convorbire pe care a avut-o primul ministru Gheșoff cu ministrul austro-ungar Tarmovski, acesta din urmă a insistat asupra declarațiunilor contelui Berchtold și a arătat că Bulgaria are tot interesul ca față de România să se conformeze indicațiunilor date. Se afirmă că o înțelegere deplină există între Bulgaria și Austria în privința compensațiunilor cerute de România și că declarațiunea făcută de contele Berchtold în expozeul său, n'a avut alt scop decât să înlesnească Bulgariei realizarea acestei doleanțe sprijinite la Viena.

Bulgaria contra Serbiei?

Londra. — Corespondentul din Viena a lui „Daily Telegraph” comunică ziarului său următoarele asupra misiunii lui Daneff:

Daneff a declarat, că Bulgaria va face tot posibilul pentru a îndupleca pe sârbi să renunțe la porturile ce voesc să ocupe la coastele Adriatice. În cazul când Serbia va persista pe lângă pretențiunile ei, Bulgaria va refuza să-i dea vre-un ajutor efectiv.

Paris. — După „Le Figaro”, călătoria la Budapesta a lui Daneff e un moment liniștitor. Cu bunăvoință și loialitate toate neînțelegerile pot fi înlăturate. Austria va trebui să facă unele concesii, dar în schimb și Serbia e datoare să renunțe la visurile-i exagerate fiindcă de altfel e amenințată să-și piardă și simpatiile de până acum. Ar fi grozav dacă din cauza pretențiilor sârbești Austria ar fi împinsă într-o conflagrațiune generală. În acelaș sens scriu și „Radical” și „Petit Republique”.

Intervenția Italiei.

Berlin. — „Vossische Zeitung” scrie: E secret public, că în caz dacă Serbia ar ocupa un port la Adriatică, imediat ar intra în acțiune și armele italiene împreună cu trupele austro-ungare.

„Rusia pentru noi!”

Belgrad. — Sub titlul „Rusia pentru noi!” ziarele de aici publică la loc de frunte cu litere grase o telegramă din Petersburg, în care se spune, că guvernul rusesc a declarat în modul cel mai hotărât, că va face tot posibilul pentru ca Serbia să poată arbora drapelul sârbesc pe

coastele Adriatice. Ziarele sârbești comentează în termeni elogioși știrea din Paris despre pregătirile militare ale Rusiei.

Anglia abandonează Turcia.

Londra. — Ultima speranță a Turciei s'a dus! Anglia a aruncat-o peste bord. Cu ce sentimente va fi cetit bătrânul Kiamil discursul pe care Asquith l-a ținut la banchetul primăriei și prin care primul ministru al Angliei șterge dintr'un cuvânt de pe harta Europei toată Turcia europeană fără a excepta măcar Constantinopolul! Ce și-o fi zicând Kiamil, cel care de cincizeci de ani cetește în fiecare zi „Times”, cel care a pripit căderea Turciei împingându-o spre politica anglofilă și care în virtutea acestei politici a fost chemat la cărmă?

Asquith a declarat lămurit: nimeni, adevărat nici Anglia nu se gândește să răpească statelor balcanice rodul victoriei lor. Și cu toate acestea Anglia semnase și ea nota prin care se angaja să respecte formula statului quo! Atâta prețuiește semnătura Puterilor două luni după ce a fost dată? Asquith crede că nici după bătălia dela Austerlitz nu s'au produs atâtea schimbări câte trebuie să producă războiul actual și adaugă că harta Europei orientale trebuie fundamental schimbată și că în acest scop „ideile, judecățile și părerile politice ale perioadelor trecute trebuie să fie modificate, refăcute sau chiar cu totul înlăturate.” În primul rând trebuie înlăturată prejudecata veche că între Anglia și Rusia există o rivalitate a cărei consecință logică este că Anglia e protectoarea firească a Turciei contra moscovitilor.

Viitorul va trebui să arate dacă Anglia a făcut bine, înlăturând această veche prejudecată, după cum va trebui să arate și dacă Asquith înțelege să abandoneze Constantinopolul slavilor sau a evitat pur și simplu să vorbească de această prea delicată chestiune. Căci în discursul său, Asquith mai spune că Anglia nu are interese directe la împărțirea politică și teritorială a Peninsulei balcanice. Și aceasta e o notă nouă în politica engleză. — căci din Peninsula balcanică face parte și Constantinopolul. Ori desinteresarea Angliei se referă și la această țăară pe unde Rusia i-ar putea amenința ori când drumul spre Egipt și India? Pe de altă parte, poate că nu greșim dacă referim și la România pasagiul prin care A. spune că sunt puteri... ale căror legături geografice, economice, etnice și istorice cu scena conflictului și soarta lui, sunt astfel că nimeni nu se poate aștepta ca ele să nu ceară a fi ascultate, când va fi sosit timpul pentru tranșarea definitivă.”

Printul Carol al României principe al Albaniei?

București. — E o abundență de discuțiuni în presa triplei alianțe în jurul chestiunii dacă Albania trebuie să devie un principat independent. Se pare că în această privință e un acord afirmativ aproape complet între Austria și Italia. Astfel îl semnaleză „Frankfurter Zeitung”, prin corespondentul său din Viena; în acelaș senz informează și „Vossische Zeitung”, care e aproape un ziar oficios.

De fapt, în cercurile berlineze nu chestiunea constituției Albaniei în principat formează preocuparea de căpetenie, ci dacă această transformare n'ar da loc la complicații diplomatice. Se răspunde că nu se crede în posibilitatea unor complicații serioase și că, în tot cazul, rezistențele ce s'ar ivi nu sunt invincibile.

Dat fiind această stare de spirit, s'a început a se cerceta cine ar putea fi viitorul principe al Albaniei independente. S'a vorbit de prinți suedezi. Presa germană însă a sugerat ideea de a se pune în capul viitorului principat albanez un prinț român.

Acțiunea și locul să semnalăm că unele ziare germane fac o inexplicabilă confuzie. Ele vorbesc

de „fiii regelui Carol al României”. S'ar părea că aceste ziare nu sunt de loc familiarizate cu almanahul Gotha. Chestiunea viitorului principe al Albaniei nu e însă rezolvată. „Vossische Zeitung” nu crede că poate fi vorba de „unul din fiii regelui Carol al României”.

Se așteaptă mersul evenimentelor pentru a se putea stabili cum se va rezolva chestiunea Albaniei și a viitorului ei principe.

Pregătirile militare ale Franței.

Berlin. — Corespondentul din Paris al ziarului „Vossische Zeitung” comunică ziarului său, că Franța ar fi luat serioase măsuri de apărare militară. Astfel ieri comisiunea comunală de aprovizionare a avut o lungă consfătuire cu șeful intendanței militare, iar Vineri va ține ședință sub președinția guvernatorului militar comisiunea mixtă, care în timp de pace nici când n'a obicinuit să țină ședințe. Apoi, se plănuiește, că în caz de războiu veteranilor să li se încredințeze anumite servicii de siguranță publică, așa între altele supraveghierea străinilor.

Atitudinea Românelor.

București. — Alaltăeri după amiază a avut loc un consiliu de miniștri sub președinția dlui Tit Maiorescu. Consiliul a dezbătut rapoartele sosite dela teatrul războiului precum și cele despre situația politică externă. În comunicatul oficial publicat se spune, că deși consiliul de miniștri s'a convins că bulgarii au concentrat trupe la granița Dobrogei, *deocamdată nu se reclamă o contraacțiune din partea României*, mai cu seamă fiindcă guvernul bulgar a declarat că concentrarea dealungul graniței este numai o întărire a actualelor pichete.

Craiova. — Duminecă dimineața d. general Harjeu, ministru de război a sosit în Craiova spre a-și lua rămas bun dela ofițerii din comandamentul corpului I-ii de armată al cărui comandant a fost d-sa. Pentru aceasta toți ofițerii garnizoanei au fost convocați în sala cercului militar unde d. ministru Hârjeu le-a ținut o caldă alocuțiune.

D-sa, între altele, a spus că țara noastră trece acum printr'o grea încercare, din acelea cari pot să-i dea prilejul să înscrie în cartea vieții sale o nouă pagină de glorie. A venit poate momentul, spune d. general Hârjeu, ca țara să ceară sprijinul fiilor săi, pentru ca să iasă cu bine din momentele prin care trece. Armata noastră e perfect și complet echipată iar finanțele țării pot permite ca la momentul oportun să se poată trimite trupele noastre, spre a cucerii gloria de care patria are nevoie totdeauna.

Cuvântarea dlui general Hârjeu a fost primită cu multă satisfacție de întreaga asistență.

Bulgarii au închis granița spre Dobrogea.

București. — Guvernul bulgar a luat dispoziția să se închidă cele trei puncte de trecere de pe granița Dobrogei și anume punctul Ilanlic din dreptul Mangaliei, punctul Caraomer și pichetul Nr. 1 lângă Ostrov. Sentinelele bulgare nu dau voie călătorilor nici să intre, nici să iasă din Dobrogea. Mai mult încă, până acum grănicerii noștri ca să intre, în pichetul Nr. 1, erau păsuți să treacă prin Silistra. Autoritățile bulgare nu mai îngăduie această trecere.

Agitatori bulgari în Dobrogea.

București. — Ziarul „Seara” anunță, că de un timp încoaci agitatori bulgari cutreeră Dobrogea încercând să răscole populația bulgară. În urma acestei agitațiuni revoluționare locuitorii bulgari din Enigea s'au răscolat împotriva autorităților române declarând, că în timpul cel mai apropiat Dobrogea va fi ocupată de bulgari. Autoritățile române au luat cele mai stricte măsuri pentru a împiedeca întinderea acestei agitațiuni primejdioase. Numeroase forțe jandarm-

Turnătorie de fer și fabrică de mașini societ. pe acții în Oradea-Mare (Nagyvárad) Össi-tér.

Fabrică de mașini agricole, de pluguri și de șinuri pentru căi ferate înguste; construcții de fer, lucrări de comunicație, atelier pentru reparaturi, birou tehnic. (8 91-20) TELEFON nr. 340.

rești au impresurat localitatea Enigea, izolând-o total.

S'a deschis o anchetă severă pentru aflarea vinovaților.

Conflict anglo-rus?

Frankfurt. — „Frankfurter Zeitung” anunță din Sofia:

Din cercurile diplomatice de aici s'a primit informația, că Rusia vrea să-și valorizeze pretențiile nu numai asupra Constantinopolului ci și asupra teritoriilor turcești din Asia minoră.

Din aceleas cercuri a transpirat știrea că într'un asemenea caz, Anglia e hotărâtă să răspundă prin trimiterea flotei sale din Mediterana în fața Dardanelor, pentru a apăra integritatea teritoriilor turcești din Asia.

Bulgarii la marea Marmora.

Sofia. — Trupele bulgărești dela Ciorlu au ocupat ieri portul Eregli, așezat la marea de Marmara între Rodosto și Constantinopol. —

CRONICA ȘCOLARĂ

Convocare.

Despărțământul protopopesc Șiria al reuniunii învățătorilor român dela scoalele confesionale ort. din prot. arădane I—VII, își va ține viitoarea adunare Marți la 20 Noembrie (3 Decembrie) 1912, în localitatea școlii de băieți din Pâncota, la care toți membrii și sprijinitorii învățământului sunt poftiți a participa.

Programul: Dimineața la 8 oare chemarea Duhului sfânt. Deschiderea ședinței. Prelegere din „Socoată” de inv. I. Groșorean. Prelegere din „Limba maternă” de inv. D. Simea. Rectificarea listei membrilor desp. Raportul biroului. Executarea concluzelor adunării generale. Eventuale disertațiuni. Discuțiuni asupra chestiilor școlare. Propuneri și interpelări. Stabilirea viitoarei ședințe. Încheiere. — Șiria, 27 Oct. (9 Noembrie) 1912. Alexiu Dobos președinte. Teodor Cherechean secretar.

INFORMAȚIUNI

Arad, 13 Noembrie 1912

D. colonel Verzea la M. Sa regele Carol. Aflăm că Luni, 29 Octomvrie v., d. colonel Victor Verzea, compatriotul nostru, a fost invitat la dejun la castelul Peleş din Sinaia iar după masă M. Sa regele Carol i-a acordat o lungă audiență.

Intrunire colegială. Absolvenții preparandiei din Arad în anul 1862 (înainte de aceasta cu o jumătate de secol) sunt rugați ca să participe la o convenire socială în sala festivă a seminarului diecezan cu ocazia serbărilor centenare. — Dieci, 12 Noembrie n. 1912. George Lupșa.

Nouă cancelarie advocațională. D. Dr. Ioan Petruț și-a deschis cancelarie advocațională în Lăpușul unguresc. Felicitări.

Universitate populară. Reuniunea culturală din Blaj s'a înțeles să aranjeze în decursul iernii o serie de conferințe populare pe înțelesul și folosul tuturor. Prima conferință s'a ținut Duminică seara la orele 5. Părintele canonic Dr. Isidor Marcu, deschizând seria acestor conferințe, arată marea lor importanță pentru cultivarea claselor mijlocii și îndeamnă în calde cuvinte pe toți să sprijinească acest început de universitate populară. Profesorul Gavril Precup, vorbește apoi despre România, arătând cu

ajutorul schiopconului frumoase vederi din București și Sinaia. Vor urma pe rând celelalte conferințe pe cari le anunțăm în alt loc al foii noastre și indemnăm și din partea noastră publicul blăjan să îmbrățișeze cu toată căldura acest început, care după succesul primei conferințe, ne dă cele mai bune nădejdi de reușită.

Intrunirea naționalistă din București. Duminică 28 Octomvrie v. partidul naționalist democrat din România a ținut în sala „Dacia” din București, o mare intrunire publică în vederea alegerilor generale. Intrunirea a fost prezidată de d. Damian Dragănescu, mare comerciant din Galați. D-sa explică rostul intrunirii prin campania ce trebuie să se ducă în vederea alegerilor generale.

A vorbit apoi d. Dr. St. Bogdan, candidatul naționalist la colegiul II, care a recomandat cu căldură, candidatura dlui N. Iorga.

De asemenea a vorbit d. Traian G. Stoeneșcu, care a cerut cu insistență alegătorilor din București, ca să trimită în parlament pe d. profesor N. Iorga.

În urmă d. Iorga, primit la tribună cu urale și aclamațiuni care nu se mai sfârșesc, a rostit un mare și îndelung discurs, asupra situației politice române și în special asupra politicii externe a României.

Logodnă. D. Anton Balea adm. par. în Satu-nou își anunță logodna cu dragălașa domnișoară Miți Pastilla din Lugoi. — Ca răscumpărare a anunțurilor de logodnă, tinera păreche a trimis la administrația noastră 20 cor. pe seama fondului ziariștilor români.

Sincere felicitări!

Atentatul asupra primului ministru spaniol, José Canalejas. O telegramă scurtă a anunțat ieri că primul ministru spaniol José Canalejas a căzut jertfă unui atentat cu revolverul. Atentatul s'a întâmplat pe la amiază. Primul ministru Canalejas se afla chiar în drum spre palatul ministeriului de interne pentru a prezida consiliul de miniștri ce era să se țină, dar în fața palatului, când se scobori din trăsura un individ sări spre el și din o depărtare de 3—4 pași a slobozit două focuri de revolver asupra lui, cari ambele au fost mortale.

Borega un agent secret al poliției văzând atentatul a sărit asupra atentatorului și l-a lovit cu o lovitură puternică în cap. Atentatorul a îndreptat revolverul și asupra lui Borega dar glonțul n'a nimerit. Borega voia să-l desarmeze pe atentator, dar acesta slobozându-și în cap ultimul glonț; ce-l mai avea în revolver, a căzut jos mort.

Doi ziaristi ce-l așteptau pe primul ministru la poarta ministeriului cu ajutorul polițiștilor l'au dus pe nenoricitul prin minstru în palatul ministerial, dar încă la intrare și-a dat sufletul.

Atentatorul după cum s'a constatat a fost un anarhist cu numele Partinaz Lerrato, sosit nu de mult la Madrid din Argentina. Poliția deoarece știa că plănuiește ceva contra primului ministru l-a ținut în vedere, dar toată vigoarea poliției n'a ajutat nimic, anarhistul Lerrato s'a sinucis mulțumit că și-a ajuns scopul. Se spune că, în momentul când a sărit în spre primul ministru ar fi strigat: Piară regalismul, trăiască anarhia!

Regele Alfonso a fost imediat încunostințat despre cele întâmplate. Consternat adânc a voit îndată să plece în ministerul de interne, dar cei din jurul lui l'au reținut dela aceasta. Mai târziu s'a dus la catafalcul mortuar, care a fost așezat deocamdată în palatul ministeriului de interne, unde a cetit o scurtă rugăciune. Când a părăsit palatul ministerial mulțimea ce era adunată a izbucnit în ovații entusiaste pentru rege. Încă ieri în cursul după amiezii regele a vizitat pe văduva primului ministru și a dat ordin ca înmormântarea să se facă cu toată

pompa ce se cuvine unui general, căzut pe câmpul de război.

Dela soc. „Petru Maior”. La „serata” literară-muzicală aranjată de soc. „Petru Maior”, întru pomenirea lui Grigorie Alexandrescu, drept prinos memoriei marelui poet, cu prilejul împlinirii a 100 de ani dela nașterea lui, au binevoit să suprasolvească următorii domni:

Doamna văd. Sofia Babeș, d. jude de curie Gheorghe Plopu, Ion Mezei jude de curie, Dr. Emil Babeș adv., Dr. George Bilașcu medic câte 10 cor., dd Dr. Titus Babeș adv., Dr. L. Tămășdan, d. Csenianu, Dr. A. Nyilván câte 5 cor., dd. Dr. Filipciuc, Dr. Al. Rakoczy, I. Cheveresianu câte 2 cor., dna Felicia Radu, dd. Victor Groza, Dr. Ciacian, Dr. Adam Iancu, Dr. Roxin, ing. Maior, Dr. Imbroane cand. adv., Vasile Pinteș, Dr. Dumitreanu medic, Liviu Câmpean, Iosif Pușcariu, Ioan Perin, Romul Dobrin, Iosif Raicu, I. Pop câte 1 cor., dd. Cornel Togan și Ioan Popovici câte 10 bani.

Primească generoșii donatori și pe calea aceea sincerile noastre mulțumite. — Budapesta în 11 Noembrie 1912. Vasile Stoica președinte. Vasile Teposu secretar.

Populația Ungariei. Statistica oficială stabilește numărul locuitorilor după naționalități, și se vede cât de colo tendința acestei statistici care răvnește la o universală atenție plină de respect, uimire, ba chiar groază în încordata situație ce și-au creat-o statele europene, față de naționalitatea maghiară. Ci-că în țara asta ar fi existând 10,050.575 de maghiari, iar românii 2,948.186. Nu-i vorba au mai fost ele statistici dar — fiind chiar foarte actual cuvântul: record — asta a bătut recordul!

Sfințirea bisericii din Urmiș. Ni se scrie: O comună mică... fără pretenții și-a zidit o biserică frumoasă și biserica trebuie să fie sfințită. La sfințirea bisericii se adună mulți... mulți. Așa m'am dus și eu. Vremea o dominează tina indoită e omăt, drumurile sunt scârboase, noaptea să nu călătorești... Fețele oamenilor sunt palide, supte, crețele frunții sunt mai afund săpate, ca altădată, cum nu? Znopi neimblățiți, fân ceărat și otavă necesită, pe deasupra mălai pe câmp...

Acstea nu netezesc crețele, nu îmbujorează fețele! Și oamenii sfințesc biserica...

Am întrebat pe părintele satului, de ce nu lasă sfințirea pe vreme mai bună, pe o zi de primăvară când toate prăznucesc?... Mi-a răspuns resignat:

— Așa gândeam și eu, și am strâns la sfat pe ai mei și mi-au răspuns toți: Nu putem părinte... Aeu avem cu ce ne omeni „ospătoii”, dar la primăvară, ori la vară ni-e teamă că nu vom avea ce mânca nici noi, decât a face praznice!... Axioma vremii de acum!

Să începem dar sfințirea în frunte cu... protopopul tractual. Văzuți opera desamăgirii pe fața unui om? Să o vedeți aceasta pe fața unui popor! De ați vedea-o! Adeca ei — bieții — zidesc cu multă jertfă un Sion sfânt, care e numai al lor — și gremiul nu-i află vrednicii să le trimită la actul acesta mult așteptat — la o culme în istoricarea sântutului lor — baremi un canonic. Sfințirea — e aproape sinonimă cu „feștania” de casă. Nu pot nimic să spun cum a fost de înălțătoare aceasta sfințire — și-o poate închipui ficine. Predica cea ținut-o părintele Bălibanu din Băsești, întocmită cu dibăcie și predată cu o forță adevărat oratorică. A stors multe lacrimi din ochii auditorului — în vederea păcatelor săvârșite cari pricinuesc flagelele vremilor de acum. — *Cădreșteanul*.

Școli transformate în spitale. Situația forțată ce și-o crează statele europene față de actualul război balcanic, împiedcă dezvoltarea liniștită până și a învățământului școlar, căci s'au dat ordine chiar în monarhia noastră ca localurile școlilor să fie pregătite pentru... spitale. Încă

(T6:02-10)

INȘTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că atelierul meu de

Rugând binevoitorul sprijin al on. public din loc și provincie, sunt

Cu distinsă stimă:

croitorie engleză pentru domni

din strada József Főherczeg nr. 2. I-am strămutat în strada József Főherczeg nr. 1. etajul I.

Tóth Ferencz.

o dovada că s'au înasprit împrejurările și că monarhia stă pe picior de război.

Deschiderea noului spital în Sebeșul-săsesc. Zilele trecute s'a deschis spitalul civil de nou clădit în orașul Sebeș. Edificiul spitalului e situat în partea sud-vestică a orașului și s'a clădit din sumele colectate dela comunele aparținătoare acestui cerc. Exteriorul edificiului e de-o înfățișare simpatică și fără lux superfluu; cu atât mai pompos e în interiorul său. Tot ce poate presta tehnica și arhitectura de azi s'a exploatat la edificarea acestui institut de caritate, astfel încât în privința aceasta nu lasă nimic de dorit.

Pentru trebuințele igienice și chirurgice nu s'a cruțat nimic. Cele mai noi și mai perfecționate instrumente medicale au fost procurate chiar dela început, astfel că se pot executa în acest spital cele mai delicate cercetări și cele mai complicate operațiuni. Spitalul posedă un aparat „Reentgen”, sistemul cel mai nou și mai perfect.

Încălzirea saletor spațioase și luminoase se face prin calorifere de aburi centrale, iar iluminarea prin curent electric, produs în stabilimentul orașenesc. În sala de operație e instalat un curent de 600 lumini, astfel că se pot executa operațiuni și în decursul nopții.

În jurul edificiului se află un teritor mare needificat, iar în partea din front s'a întocmit un parc, care cu timpul va fi un loc de plăcută distracție pentru reconvalescenți. O bibliotecă bine dotată încă se află pe seama celor internați în spital.

Prezentele de întreținere s'au stabilit în concordanță cu acelea dela alte spitale de provincie.

Conducerea spitalului e pusă în mâinile dlui *Dr. Otto Grosser*, un distins operator, care e ajutat în mod provizor de cunoscutul oculist *Dr. Friedrich Mauksch*. Ca medic secundar fusese denumit dl *Dr. Căndea* dela spitalul din Pojona, dar dânsul a renunțat la acest post, care fără îndoială se cuvine a fi ocupat de un român.

Pentru primăvara anului viitor se proiectează înființarea unui stabiliment de cură cu apă rece după sistemul lui Kneipp, care va fi în legătură cu băile de sare clădite în vara acestui an. Afară de aceste instituțiuni moderne și binefacătoare se mai proiectează pentru viitorul apropiat și alte instituțiuni de caracter igienico-social.

Astfel știe un funcionar conștient, cum e primarul acestui oraș dl *Johann Schöpp*, să-și împodobească fruntea cu cununa faptelor generoase, care nici odată nu se vestește ei tot mai frumos în floare.

Doi corespondenți de război dispăruți. Când a izbucnit războiul balcanic, ziarul „Riget” din Copenhaga și-a trimis pe câmpul de luptă pe colaboratorul său Ioan Ieffen, cu care deodată a plecat și ziaristul Filip Stockholm. În 13 Octombrie aveau să sosească în cartierul general al armatei turcești, dar de atunci cei doi ziaristi n'au dat nici un semn de viață. Cele două redacții au intervenit la Constantinopol pentru a se face o anchetă, dar cu toate cercetările amănunțite, până azi nu s'a dat de urma celor dispăruți. E probabil că ei au fost făcuți prizonieri de armatele dușmane după înfrângerea Turcilor la Lüle-Burgas, în timpul când aceștia se refugiau spre Iorlu. În războiul ruso-japonez, Ioan Ieffen a fost trimis ca corespondent pe câmpul de luptă de ziarul „Frankfurter Zeitung”.

Testamentul regretatului Stroe Belloescu. Iată dispozițiile testamentare ale bătrânului filantrop Stroe Belloescu care, după cum se știe a fost asasinat la locuința sa zilele trecute.

„În numele sfintei Treimi!
„Las următoarele mele dispozițiuni după încetarea mea din viață:

„Îndată ce corpul meu va fi scaldat, să fie așezat în „Casa Națională”, de unde într'un car cu 2 boi să fie dus și îngropat în biserica din comuna Grivița, iar carul cu boi să fie dăruit unor însurăței săteni.

„Averea mea este astăzi, 9 Iunie 1912, de 15.000 lei în scrisuri funciare rurale de 5 la sută, în casa mae de fier și 8500 la „Banca Moldovei de Jos”. În total 23.500 lei.

„Las 8.000 lei pentru școala din căt. Palerma, 3.000 lei fond la Casa Școalelor din București, cu al cărui venit să ajute la întreținerea școlii din Grivița. Lei 2.000 fond la Casa Bisericeii din București, din al cărui venit să se ajute la întreținerea bisericii din Grivița. Lei 3.000 plata dlui Lăzărescu pentru atelierul din Grivița. Lei 5.000 fostei copile Marietta fiica nepoatei mele Marita I. Petrescu.

„Cu restul de lei 2.500 să se cumpere carul cu boi și să se acopere cheltuielile cu înmormântarea mea.

„Doresc ca la înmormântarea mea să nu se fie cuvântări, să nu se depună coroane și de se poate, cor vocal și nici cum instrumental. Bărlad, 9 Iunie 1912.

Scris, dat și subscris de mine.

Stroe S. Belloescu.

Cât cheltuiesc ziarele pentru raportajul de război. Mulți foarte mulți, vor fi cari sunt nemulțumiți de multe ori cu informațiile și știrile, pe cari ziarele caută a le da cetitorilor săi și nu-și dau seama ce sume mari se plătește chiar pentru unele telegrame de tot scurte. Războaiele cauzează ziarelor spese extraordinare de mari față cu un câștig aproape nul. Ce sume enorme cere raportajul de război modern ne arată chiar și numai faptul, că în timpul războiului american spaniol două ziare din New-York, cari aveau un venit anual dela un milion și jumătate până la trei milioane, au cheltuit cu raportajul de război în decurs de un an două și jumătate milioane. O revistă engleză a calculat cât îl costă pe un mare ziar din Londra raportajul de război. Ziarul acesta are mai mult de o jumătate de duzină raportori-corespondenți pe câmpul de război, cari toți au un salariu de 1400—2400 cor. pe lună. Salarele aceste singure se urcă anual la 150.000, și chiar la 200.000 coroane. Corespondenții ziarelor mai au pe lângă ei însă și adjușii, cari îi sprijinesc în datoriile lor grea și apoi mai sunt și raportori regulați în diferitele capitale. Cheltuielile corespondenților sunt de regulă enorme și ziarele pot fi bucuroase de multe ori că, fiecare raportor nu le costă mai mult decât 2400 cor. lunar. Un ziar mare mai trebuie să închirieze și câte un vapor cu care să poată urmări manevrarea flotelor a puterilor războinice, ceea ce face o cheltuială de mai mult de 2400 cor. lunar. Un ziar mare mai sunt asigurați la societățile de asigurare pentru sume enorme și pentru caz de moarte ziarul asigură o sumă considerabilă și pentru familia rămasă fără sprijin. Și cheltuielile aceste ating anual cifra de 400.000 cor. Apoi depeșele! În războiul ruso-japonez taxa cea mai mică era pentru un cuvânt 5 cor. 76 fil. astfel că o telegramă scurtă se urca la 600 cor. iar descrierea unei lupte la 6000 cor.

Vre-o 6 ziare din Londra au primit într'o singură zi în cursul războiului cablotelegrame în valoare de 36.000 cor. Cu ocaziunea războiului sud african s'a plătit pentru o telegramă care cuprindea descrierea luptei dela Elands-gaart suma de 8000 cor. Și pe lângă aceasta o mare parte a telegrameilor ajung în coșul de

hârtii nefiind publicabile din diferite motive. În războiul cu burii un corespondent trimetea ziarului său zi de zi telegrame în valoare de 480—780 cor., cari toate și-au găsit locul numai în coșul de hârtii.

x **Cele mai frumoase flori** se pot căpăta în florăria **Pauzár Sándorné**. Prețuri foarte ieftine. Cu stimă: **Pauzár Sándorné**, Arad, str. Weitzer Iános. (În noul palat al școlii de fete.) (Pa 554.)

x **Németh și Király**, croitorie pentru domni Cluj, str. Kötő 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stoffe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodate, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe. (Né 319)

x **Câștig însemnat** realizează tot românul, care în caz de lipsă își cumpără pian, pianin sau armoniu din **depozitul românesc** al profesorului de muzică **Timotei Popovici** din Sibiu (Nagyszoban), **Strada Cisnădiei 7**, (vis à vis de otelul Impăratul roman), asortat cu instrumente de prima calitate din cele mai bune fabrici. Se admite și plătire în rate. (Po 216)

x **Cuptoarele „Cora”** reclamă puțin material de încălzit. Cuptoarele acestea precum și alte cuptoare bune și vetre de fier se vând cu prețuri ieftine la ferăria **Pöhm János**, Arad, piața Libertății (Szabadságtér). (P. 427—20.)

x **În sfârșit** nu mai pricinuieste multă bătaie de cap că de unde se poate cumpăra mai ieftin obiecte de sticlă, porțelan și obiecte de decor, deoarece atât acestea cât și cadourile ocazionale precum și candelabre pentru lumină electrică se pot cumpăra mai ieftin în prăvălia specială de sticlărie a lui **Fischer Mór**, Arad, **bulev. Andrássy nr. 20**. Asortiment bogat de cadre ieftine. Telefon nr. 568.

(Fi 401)

Ultima oră

Luptă decisivă la Ceatalgea.

Constantinopol. — *Oficiul se anunță, că la Ceatalgea s'a început lupta decisivă pe întreaga linie. Mai cu seamă la aripa din nord și din sud ciocnirea e foarte vehementă. După „Ikdan” lupta se dă în centru, în jurul localității Sinekli. Bulgarii înaintează cu mare precauțiune, o aripă a lor se întinde până la Rodosto. Ieri noapte Bulgarii au luminat cu reflectoarele împrejurimea dela Silivri.*

Printul Sabah Eddin a cerut sultanului să-i permită să meargă pe câmpul de război.

Conferințe cu ministrul de externe.

Viena. — Azi dimineață contele Berchtold a sosit aci din Budapesta și după amiazi a avut consfătuiri cu ambasadorii statelor străine. A venit anume în acest scop la Viena și probabil încă azi seara se va reîntoarce la Budapesta.

Plecarea moștenitorului de tron din Budapesta.

Budapesta. — După o petrecere de 2 zile în capitala Ungariei moștenitorul de tron Francisc Ferdinand a plecat cu trenul de azi dimineață la Viena.

Infrângerea obstrucției slave în Reichsrat.

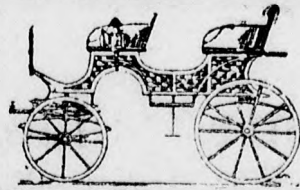
Viena. — Față de obstrucția Slavilor de sud în parlamentul austriac, cabinetul lui

Ka 12.

Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.
Temesvár-Gyárváros,
Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de branșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurile gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta *obnibuse* pentru 6 persoane, *card funebre*, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

Stürgkh a luat o hotărâre energică. După închiderea ședințelor din delegațiuni, guvernul va depune pe biroul camerei provizoriul bugetar și dacă obstrucția nu va înceta nici atunci, guvernul e decis să pună în aplicare paragraful 14 ori chiar să ajurneze camera și în cazul extrem va dispune dizolvarea ei.

Voci de pace.

Paris. — Din Petersburg se telegrafiază: Ministrul de externe al Rusiei, Sassonow, a avut ieri o lungă întrevvedere cu reprezentanții diplomației al Austro-Ungariei, al Germaniei și al Italiei. Despre amănuntele conferinței nu s'a dat, firește, nici un comunicat oficial, dar în cercurile politice serioase se afirmă că Sassonow a prezentat celor trei ambasadori o notă, prin care se speră că se va putea aplană pe cale pacifică conflictul dintre Austro-Ungaria și Serbia. În proiectul propus de Sassonow se prevede un port pe seama Muntenegrului spre sud de orașul Antivari, cu condițiunea ca acest port să fie folosit în toată libertatea și de Serbia, care în chipul acesta va avea legătura dorită cu Marea Adriatică. Ambasadorul italian, a aprobat, după cum se afirmă, proiectul lui Sassonow.

Belgrad. — Dispoziția opiniei publice a început să incline tot mai mult în favorul păcii. Această schimbare se atribuie în primul rând primului ministru Pașici, care venind din cartierul general dela Üsküb, unde a avut mai multe conferințe cu regele Petru, a dat un comunicat în care accentuiază în mod deosebit necesitatea unei înțelegeri pacifice cu monarhia austro-ungară.

De pe câmpul de luptă.

Constantinopol. — Numeroase familii muzulmane din regiunea Ciorlu și Ceatalgea s'au refugiat în capitală. Vre-o 6000 de muzulmani refugiați au fost transportați în Asia-mică. Numărul total al refugiaților se evaluează la 70.000.

Ieri seara s'au dat primele ciocniri între avangardele armatelor inimice. Inceperea luptei decisive se așteaptă în fiecare moment.

În cele din urmă 24 de ore s'au întâmplat 15 cazuri de holeră, dintre cari 3 au fost mortale.

San Giovanni di Medua și să recucere orașul.

Cattaro. — După lupte sângeroase, trupelor albaneze li-a succedat să scoată pe Muntenegreni

din San Giovanni di Medua și să recucere orașul.

Armistițiul?

Londra. — Agenția Reuter primește din Constantinopol știrea, că turcii s'au adresat direct bulgarilor cu scopul de a-i îndupleca să le acorde un armistițiu de mai multe zile.

Constantinopol. — Se știe că Poarta a primit dela guvernul francez o notă, în care se spune că pentru a se putea iniția o mediațiune efectivă, e neapărat necesar ca turcii să-și facă cunoscute mai întâi condițiunile de pace. Nurađunghian, ministrul de externe al Turciei, a prezentat nota franceză consiliului de miniștri, care va hotărî în curând asupra ei.

Austro-Ungaria tratează cu Muntenegru.

Viena. — Reprezentantul Austro-Ungariei la Cetinje, baron de Giesst, a fost primit ieri dimineață într-o lungă audiență de regele Nichita. Baronul de Giesst a dat ministrului din Viena un raport telegrafic despre rezultatul audienței sale la regele Muntenegrului. Convorbirea s'a învârtit în jurul chestiunii albaneze și a unui port adriatic cerut de Muntenegreni.

CRONICA SOCIALA

Din Sibiu.

Seratele „Reuniunii sodalilor români.”

Obicinutele serate literare lunare date de „Reuniunea sodalilor români” din Sibiu de-o vreme încoace au început să devină adevărate cursuri de învățatură populară. S'a observat deja de mai înainte că față de un program restrâns și mediu publicul devine impazient. Și s'au îndreptat lucrurile prin îndreptarea programului acestor ședințe. Dar e de recunoscut că prin colaborarea domnilor profesori seminariați și a altor intelectuali la programul ședințelor, nivelul lor s'a ridicat foarte mult.

Era vorba odată de o „universitate populară” pentru clasa de meseriași și muncitori pe care prezidentul reuniunii, dl Victor Tordășianu voia să o înființeze în localurile acestei reuniuni și totodată spre marele folos al tuturor. Nepăsarea publicului, indiferența și răceala cu care a fost primită această idee salutară, l'a învins și pe neobositul prezident al acestei reuniuni, astfel și planurile „universității populare” s'au pus „ad acta” ca alte multe. Acum, de când ședințele literare

încep să ia tot mai mult caracterul unor cursuri instructive, de când conferențele specialiștilor figurează tot mai des în program, prin aceste ședințe întrezărim începutul „universității populare”.

Ultima ședință literară a acestei reuniuni s'a ținut în 31 Octombrie n. Public ascultător peste 200 persoane. Actm o mică paranteză. Cu vre-o câțiva ani mai înainte luau parte la aceste ședințe 20 cel mult 30 persoane. De aici putem deduce ce progrese nimitoare a făcut reuniunea în ultimii ani.

Ședința o deschide prezidentul reuniunii, dl V. Tordășianu prin o interesantă cuvântare, aruncând o privire retrospectivă asupra evenimentelor mai importante din luna trecută. Vorbește în termeni călduroși despre progresele și despre expoziția industrială a meseriașilor români din Orăștie, grupați sub steagul secției industriale a reuniunii economice de acolo, întemeiată de dl Dr. I. Mihu. Intră în amănunte asupra congresului comercianților români, ținut cu ocazia serbărilor Asociațiunii, unde s'a discutat de aproape și despre meseriași și industriași. Vorbește despre marile congrese bisericești, despre serbările Asociațiunii în legătură cu desvălirea bustului lui G. Barițiu, despre a cărui activitate a vorbit dl profesor Silviu Dragomir în o ședință trecută. Mai departe vorbește despre reprezentanția teatrală dată de reuniune în favorul darurilor de Crăciun și care a reușit peste așteptări. Aduce căldurase mulțumiri diletanților și în deosebi dlui D. Axente, care prin talentul și prin jocul său natural a putut mulțumi și gusturile celor mai rafinați critici cu reprezentanția dată. Își exprimă părerea de rău că nu s'a putut căpăta sala teatrului în timpul serbărilor Asociațiunii când ar fi participat și marele nostru bărbat Vasile Stroescu care, după serbări a fost chemat de alte afaceri, părăsind Sibiuul. Domnia-sa însă a rescumpărat o loje cu 100 cor. Mai vorbește apoi despre unele lucruri referitoare la meseriași și meserii, după care urmează citirea protocoalelor administrative din partea notarului.

În sunetul cadentat al vorbelor notarului care citea, nume după nume donatorii fondurilor, gândul mă ducea la sânguina de furnică a președintelui acestei reuniuni care, fără preget și fără oboseală a strâns picătură cu picătură până când a făcut lacul mare. Fondurile acestea ar fi rămas fonduri cu numele doar, dacă n'ar fi fost la mijloc nobila cerșetorie a dlui Tordășianu în favorul nenorociților. La întrunire, la o petrecere, la o serbare, convenind cu unii, cu alții, îndemnându-și cunoscuții și prietenii a contribui cu puținul lor la alinarea atâtor dureri, și cu astfel de contribuții — cu picături mici, nebagate în seamă, s'au strâns frumoasele sume, cari la vremea lor vor svânta multe lacrimi și vor ușura multe sarci. Cu astfel de picături i-a succedat dlui Tordă-

ROMANUL ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senlor

(167)

— Urmas —

Cicikof încercă, și în cele din urmă bucată își făcu loc întoemai ca gorodnicii-ul. Se găsi loc acolo unde credeai că nimic nu mai putea să pătrundă.

„Cum să meargă un asemenea om să trăiască la Petersburg ori chiar și la Moscova cu asemenea obiceiuri de ospitalitate și de găman, s'ar ruina în mai puțin de trei ani”.

Așa grăia în petle Cicikof; el ignora cât e de simplificat lucrul acesta, facilitat și perfecționat astăzi; el ignora că, fără a îndopa pe nimenea cu vin și cu alimente, gazda lui putea, în orașele mari, să-și mănânce toată averea, nu în trei luni, ci în trei săptămâni de vreme.

A fost la masa aceasta cu vinurile ca și cu cârnurile; Amfitrionul de stepă nu încetă de a umple pahar după pahar fiecearuia și sieși; rar însăș Nizolașca și Alexașca fură uitați din nobăgare de seamă, căci cei doi draguți de adolescenți își făcuseră datoria tot așa de brav, cu o frunte tot așa de senină ca cei vechi; și tinerii voinicii se ridicară dela masă tot atât de siguri pe picioarele

lor ca și cum nu și-ar fi strepit prânzul lor de Balthazar decât cu un zdravăn pahar de apă din fântână. După aceasta de pe urmă trăsătură, e, cred, ușor de ghicit spre care ramură de cunoștințe omenestii își vor îndrepta toată atenția a-junși odată în capitala țarilor.

Cealalți oaspeți fură mai puțin sprinteni, ei nu se transportară fără oarecare greutate din sala de mâncare în balcon, și, în clipa de a se așeza în colturile unui divan mai mult larg decât pufos, un privitor, așezat la o anumită distanță, ar fi crezut că ei încearcă un fel de rău de mare ori de oscilațiune terestră. Abia așezat în colțul lui obișnuit, dl Peetkhof ocupă într'insul prin plinătatea lui un spațiu care ar fi fost mai mult decât suficient pentru patru persoane, și se pierdu numai decât într'un somn cielocean, tempestuos de lin și de profund; gura și nările lui larg deschise și tremurânde scoteau sunete variate și puternice să desnădăjduiescă nu numai pe cei din-tăi fabricanți de orgă, din Germania și din țara batavă, dar până și pe cei mai temuți compozitori ai muzicii moderne; era acolo, în afară de basuri, și flaut, și tobă, și trompete armonizând cu un sforăit statornic și tremurător, care făcea să scârțâie în tășnile lor canaturile desfăcute ale țesei și ale ferestrelor deschise.

— Iată un adevărat tunet de armonie! — zise Platonof.

Cicikof se mărgini a zimbi.

— Fără îndoială că eu o masă ca a lui, cineva

nu dă teren plictiselei; somnul e numai decât aici, adaogă Platonof.

— Așa e. Dar cu toate astea, mă ierți, dar eu nu pot să înțeleg cum lasă cineva să-l stăpânească aritul, când sunt atâtea mijloace de a se garanta împotriva-i.

— Aceste mijloace sunt...?

— Fără număr, după mine, pentru un om tânăr: unul se desfăcăză cu jocul; un altul, cu un instrument de muzică; un altul se insoară... de ce nu vă însurați?

— Cu cine?

— Dar sunt în țară destule domnișoare de măritat, dragute, bogate, frumoase.

— Nu, pe cât știu eu.

— Trebuie să mergeți să căutați puțin mai departe, trebuie să călătoriți puțin.

A călători e un cuvânt în jurul căruia se grupează aproape întotdeauna o sumedenie de idei plăcute. Cicikof, după ce-l pronunță, nu se opri de a nu privi cu atenție pe convorbitorul său și să nu strige:

— Iată, iată un excelent remediu plictiselei!

— Ce?

— Să călătorești.

— Să călătorești unde?

(Va urma).

sianu a stringe până acum frumoasa sumă de 1397.26 cor. la fondul Dr. Petru Span, pentru ajutorarea copiilor de moți la meserii. Și astfel, numai dela ședința trecută până la aceasta au încurs următoarele sume: La fondul episcopului Nicolae Popea, pentru masa învățăcelor meseriași suma de cor. 5.16; la fondul Șaguna pentru ajutorarea orfanilor și văduvelor suma de cor. 15.05; la fondul de 20 bani al reuniunii pentru cumpărarea unei hale cor. 143.40; la fondul Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace suma de cor. 103.61, plus alte intrate mai mărunte. De aici ne putem convinge tot mai mult despre însemnătatea deșezii ce și-a ales-o dl Tordășianu „Voiește și vezi putea”. Din cetirea protocolor am observat că pe lângă marele succes moral al reprezentațiunii teatrale a încurs și un venit curat de cor. 579.28.

Primul punct după cetirea protocolor l-a format orchestra teologilor sub conducerea dlui Coltofeanu, teolog. A predat o doină: „Ciobanul când și-a pierdut oile”, dovădind talent și pricepere în mănuierea arcusului. A fost ascultată cu evlavie care se ascultă frumoasele noastre doine, iar la urmă au fost răsplățiți cu ropote de aplauze. Au declamat diferite poezii din autori cunoscuți: Ilie Buțnea, student, Dumitru Milea, V. Petrașcu, Parascchi Văcariu, Ana Ișan ș. a. Orchestra teologilor a mai cântat unele bucăți, fiind viu aplaudat conducătorul ei. — Partea comică, și de astădată a revenit dlui Aurel Ștefan, teolog, care prin imitarea diferitelor dialecte și obiceiuri a provocat întreg publicul la hohote nesfârșite de ris. E irezistibil mai ales în dialectul bănățeneș. A predat și de data asta o cuvântare a unui fruntaș bănățean, ținută la expoziția din București. Ce să mai spun! Fiecare vorbă era acoperită de hohote de ris ale mulțimei.

Punctul cel mai interesant din program a fost instructiva conferință ținută de dl profesor Ascanio Crișan. A tratat mai ales despre fenomenele naturii: brumă, rouă, nori, grindină, despre dilatarea și contractarea corpurilor, despre condensare etc. A fost o conferință foarte instructivă mai ales pentru clasa de mijloc care, — în general — e așa de puțin orientată în chestiuni de acestea. A fost cam dureros nepăsarea multora și mai ales a tinerilor cari, ei în primul rând ar trebui să dea învățăturilor instructive și serioase o mai mare atenție.

De încheiere s-au sortat mai multe broșuri între participanți, anunțându-se totodată și ședința viitoare care se va ține în 28 Noembrie. Argus.

Teatru în Alba-Iulia.

Comitetul filial din Alba-Iulia al „Fondului de Teatru Român” aranjază o producțiune teatrală urmată de joc, Duminecă, în 24 Noembrie st. n. a. c. în sala „Redutei orașenești” din loc. Se vor juca piesele „Idil la țară” și „Unde dai și unde creapă”, comedii în câte un act. Inceputul la orele 8 seara. Din venitul curat se vor împărții cei păgubiți prin inundații. Suprasolviri în vederea nobilului scop, se primesc cu mulțumită. Comitetul.

Petrecere în Lugoj.

Tinerii comercianți români din Lugoj aranjază Duminecă, în 11/24 Noembrie 1912 în pavilionul otelului „Concordia” o petrecere dansantă. — Inceputul precis la orele 8 seara. — Prețul de intrare: De persoană cor. 1.50; de familie cor. 4.—. Venitul curat e destinat pentru fondul ziaristilor. Oferte mariminoase se primesc cu mulțumită la adresa cassarului, d-nul Traian P. Raț, comerciant și se vor chita pe cale ziaristică.

Petrecere în Dorolți.

Tinerimea română din Dorolți aranjază, în folosul bibliotecii sale populare, sub patronatul și grija senatului bisericesc în 21 Noembrie a. c., cu ocaziunea hramului sfintei biserici parohiale închinată sfinților Arhangheli Michail și Gavril o petrecere populară împreună cu dans și producțiune teatrală care se vor ține în sala școlii române confesionale din loc.

PAGINI RASLEȚE.

Sven Hedlin.

Vânătoare de lei.

Pe malurile răsăritene ale Africii, dela ecuator spre sud, în părțile Mombasei, este adevărata patrie a leului african. În corțeul nostru, cel mai deosebit conducător era colonelul Patterson, care a avut o mulțime de aventuri cu regii pustului. Una dintre aceste aventuri voese a o povesti. Povestirea va fi puțin înfiorătoare, dar nu e nici plămăuire, nici exagerare pentru că au avut și alții ocazie să o trăiască aidoma.

Colonelul Patterson, a fost comandant pe la anul 1898 la calea ferată din Uganda, care se construia în direcțiune nord-vestică până la lacul Victoria Nianza și trecea peste teritoriul englezesc din Africa răsăriteană. La sosirea lui acolo, calea ferată nu era făcută decât până la Tsabo, deci dar aceea tăbărise cu mia de lucrători aduși din Indii.

Cu câteva zile mai târziu după sosirea lor acolo, auzii vorbindu-se de doi lei, cari ar fi neliniștiți împrejurimile. La început nu dete importanță vestei auzite, mai târziu însă, răpiră chiar pe servitorul lui Patterson. Un tovarăș, al nenorocitului, care dormise cu dânsul sub cort, văzuse cum se furisase leul în tabără în vreme de noapte, trase aț spre cortul lor și străbătând înăuntru îl apucă pe vicin de grumazi, servitorul prinse a striga desnădăduit: — Lasă-mă!...

Își încolăci brațele pe după grumazul bestiei și horcăind dureros s'a luptat până la ultimul moment cu teribilul său dușman. În urmă iarăș se așternu o liniște peste tabără și numai în dimineața următoare a aflat colonelul capul servitorului și bucățele din hainele sfârticate. Ochii nenorocitei jertfe erau deschiși și în privirile lui sticloase incremenise o spaimă de nedescris.

Priveliștea afară din cale înfiorătoare, într'atât la iritat pe Patterson, încât se hotărise că nu se va odihni până atunci, până nu va pune capăt celor două bestii. În noaptea următoare cu pușca în mâni pândea aproape de cortul servitorilor.

Abea amurgi și peste tabăra somoroasă se așternu liniștea nopții, când se auzi un răcnet în depărtare. Răcnetul mereu se apropia. Erau lei cari veneau să fure o nouă pradă. După aceea iarăș se făcu liniște. În pacea înfiorătoare, inima-i bătea cu putere. Leul atacă întotdeauna când e liniște, iar când pornește pe căile adușmețoare, întotdeauna răcnește înăbușit, spăimântător, spre a da de veste oamenilor și dobitoacelor deopotrivă.

Colonelul aștepta. Deodată, din tabăra cealaltă, care era numai cu nește sute de metri la o parte, se auzia țipete îngrozitoare. Cele două bestii înhătară o nouă pradă!

Colonelul se așeză, acum în cealaltă tabără dar speranța îl părăsi și de astădată. Un glas desnădăduit, ce-i sfâșia inima, se auzia din îndepărtare țipând după ajutor și acesta anunța că a treia victimă s'a furat. Lucrătorii Indieni se odihneau în mai multe tabere și lei pentru a seduce pe om, în fieștecare seară năvăleau în altă tabără. După ce văzuseră că de atâtea ori le-a succes de a pune ghiara tot pe victime nouă fără ca cineva să-i atace, din ce în ce deveneau mai îndrăzneți și nu se mai fereau nici de focul uriaș ce se ridica în mijlocul taberei ca un rug. Nici de gloantele de pușcă ce le trimeteau prin întunec în urma lor, nu le păsa mult. Lucrătorii ridicară în jurul taberei din ramuri spinose garduri înalte și dese așa că nici cu toporul nu mai puteau străbate prin ele. Și cu toate acestea în fieștecare noapte câte o nouă victimă dispărea. Pe unul ce ducea apă l-a înfășcat leul de picior. Bietul nenorocit urlând se acăță de o ladă, la ceea ce fiara îl prinse de grumaz și fugi cu dânsul în dealungul gardului, până ce într'un loc îl sparse și eși cu dânsul. În ziua următoare sfârticele de carne sângeroasă acățate de crengile spinose, însemna locul pe unde eșise leul cu prada sa.

După acestea o vreme, lei nu se mai arătară. Lucrătorii respirau mai liber. În sfârșit fură de credința aceea că și-or fi luat catrafulsele din partea locului. Într'o seară pe când se-deau în mijlocul îngrăditurii în jurul flăcărilor falfăitoare leul se ivi pe neașteptate. A sărit peste îngrăditură și o clipă orbit de raza focului-stătea față în față cu dânsii și-i privea mirat. Fiecare sări dela locul său zbierând înfiorător și începuseră a huidui fiara, unii cu petrii alții cu tăciuni aprinși. Leul însă, toate acestea nici nu le luă în seamă. Cu o a doua săritură fu între ei și apucând pe unul dintre lucrători dispăru în noapte. Celalalt leu așpta afară la treizeci de pași depărtare de gard. De atunci începând o săptămână întreagă, în fiecare noapte colonelul pândea lei. O încordare mai mare de nervi, ca în așteptările acestea nici nu se putea închipui. Intotdeauna din depărtare auzia răcnetele prevestitoare, dar dacă se apropia de tabără întotdeauna tăcea. Și cu câteva minute mai târziu iară răsunau țipetele după ajutor și răcnetele de moarte ale victimei. (Va urma).

Bibliografie.

A apărut: **Ramuri** Nr. 15—16 revistă literară bilunară, cu următorul sumar: C. Ș. Făgetel. — Ajutorarea „unui iubit scriitor”. I. U. Soricu. — Mama (poezie). Ioan Dragu. — Vocația Domniței. Const. Argeșan. — Pe țarm (poezie). D. Tomescu. — Clarificarea unei epoci literare. Natalia Vasiliu. — Când am plecat (poezie). Apostol D. Culea. — Cetatea lui San Marco (Venetia). I. M. Marinescu. Nero (poezie). Ioan Dragu. Puterea dorinței. G. Rotică. — Cântec (poezie). Vasile Stoica. — Catren (poezie). Teodor A. Naum. — Rostul cultural și social al studenției. Vasile Stoica. — Răvaș (poezie). I. N. Părvulescu. — Zi de toamnă (poezie). Liviu Marian. — Artiști și critici (traducere). Maria Nicolau. — Din vremuri trecute. Mihail I. Pricopie. — Tilda Haicns. Cronică.

Redactor responsabil. **Constantin Savu.**

LIBRĂRIA ROMÂNEASCĂ
„LUCEAFĂRUL”
IONESCU & PEREANU, BUCUREȘTI
CALEA VICTORIEI 116, ALĂTURI DE BISERICA-ALBĂ.
Roagă pe toți românii cari vin în capitala Regatului a o cerceta, gândind tot ce le trebuie mai ieftin ca ori unde, reviste și fol românești din țară și peste hotare. (o 510-5)

Pianuri excelente, pianine și harmonii

cu prețuri ieftine se vând la

FARKASHÁZI și BIRO magazin de pianie
BUDAPESTA, Váci-körút nr. 12.

Condițiuni favorabile de plătire. Schimburi de pianoe vechi

NAGY JENŐ,
specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ - KOLOZSVÁR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătire în rate, pe lângă
garanță de zece ani. (97-120)

„Librăria
put, pe lâng
o serie de s
casele româ
de-o incont
scrieri, pe c
gostea publi
rut următo

1. Ioan Ag
roane 2.—. A
lum al puter
dobit până a
tura noastră.
destul de cum
novoie să atra
asupra orică
ardelean atât
succes în urm
recunoscut și
care are pest
calitate: e cel
publicat cele
sus autorul. C
proape absolut
publicate pent
e oprită a tre

2. Liviu R
Autorul acestu
rația mai nou
în România, p
ta Româneasc
E mult aprecia
ajuta să aște
dea personaje
merită. Subiec
jos al societă
țară, figuri m
cari condeiu
zat și de zugr
volum al auto
Bornemisa l-a
nostru va ști
lentat scriitor
popoare culte

3. Victor I
coroane. Auto
rite” ne dă s
poezii, scris
tr'o limbă uso
nu s'a prea se
se îmbracă în
sentimente, ca
formă poetică
e unul dintre
sunt, mai ales
drag cetite. P
vitatea literar
măna conducă
Noastră”.

4. Alexandr
mai gingaș r
în volumul ace
sara amintiri d
țara moților. S
zie, ele procu
momente suflet
tracție în cărt
riție a fost sal
revistele, cari
vorbe, ca cea

5. „Almanah
Această carte
scriitorilor ar
biografia și da
cuti în Ardeal
din acești scri
vii literare, i
relor și reviste
ricul acestora
și pedepsele c
lupta lor pe t

6. Ernil Bo
Domnul Ernil
seamă care ca
naeli”, dă dov
Volumul „Ver

Noutăți literare.

— Editura „Librăriei Naționale S. Bornemisa. —

„Librăria Națională” S. Bornemisa a început, pe lângă mari jertfe materiale, să publice o serie de scrieri alese, menite a pătrunde în casele românești ca aveau cărți sănătoase și de-o incontestabilă valoare literară. Din aceste scrieri, pe cari le recomandăm cu toată dragostea publicului românesc, până acum au apărut următoarele:

1. **Ioan Agârbiceanu: Schițe și povestiri.** Prețul coroane 2.—. Acesta e cel mai nou și cel mai ales volum al puternicului prozator ardelean, care a impozitat până acum cu atâtea volume de valoare literară noastră. Domnul Ion Agârbiceanu e de altcum în destul de cunoscut publicului nostru, ca să mai fie nevoie să atragem deosebit luarea aminte a publicului asupra oricărei cărți a sa. E azi cel mai cettit scriitor ardelean atât în România cât și în Ardeal, căruia i-a succedat în urma marelui său talent să fie pretutindeni recunoscut și apreciat. Volumul „Schițe și povestiri”, care are peste 300 de pagini, mai are însă o mare calitate: e cel dintâi volum al autorului, în care s'a publicat cele mai succese piese literare, alese de însuși autorul. O parte din bucițele din volum sunt aproape absolut necunoscute publicului nostru, fiind ele publicate pentru prima oară în „Viața Românească”, care e oprită a trece granița țării noastre.

2. **Liviu Rebreanu: Frământări.** Prețul cor. 1.50. Autorul acestui volum e un talentat scriitor din generația mai nouă, de origine din Ardeal, care a trecut în România, publicând scrierile sale mai ales în „Viața Românească” și în alte reviste de seamă de dincolo. E mult apreciat mai ales în urma talentului său, care-l ajută să aștearnă pe hârtie stări sufletești grele și să dea personajelor întotdeauna o culoare bogată și nimerită. Subiectele și le alege mai ales din stratul de jos al societății și aduce înaintea noastră tipuri dela țară, figuri mărunte din viața orașelor: pe „golani”, în cari condeii lui subtil află întotdeauna ceva de poetizat și de zugrăvit. Volumul „Frământări”, e cel dintâi volum al autorului, pe care „Librăria Națională” S. Bornemisa l-a editat cu toată nădejdea, că publicul nostru va ști să aprecieze și să încurajeze pe un talentat scriitor tânăr, așa după cum o face aceasta și alte popoare culte din Apus.

3. **Victor Eftimiu: Poemele Singurătății.** Prețul 2 coroane. Autorul neintrecutei piese „Inșiră-te mărgărite” ne dă sub titlul acesta un elegant volum de poezii, scrise într-o formă din cele mai succese și într-o limbă ușoară, cum dela Vasile Alexandri încoace nu s'a prea scris. În lirismul dulce al lui Victor Eftimiu se imbracă într-o aleasă haină literară cele mai subtile sentimente, cari au o notă proprie: duioșia subtilă și o formă poetică din cele mai sonore. Astăzi Victor Eftimiu e unul dintre puținii scriitori fericiți, ale căruia scrieri sunt, mai ales în România, cele mai gustate și mai cu drag cetite. Pentru noi e o mândrie, că autorul activității literare și-a început-o la noi în Ardeal, sub mână conducătoare a lui Octavian Goga, în „Țara Noastră”.

4. **Alexandru Ciura: Amintiri.** Prețul cor. 1.60. Cel mai gingaș prozator al nostru din Ardeal, ne dă în volumul acesta un șir întreg din dulcele și duioasele sale amintiri din copilărie, despre oameni și locuri din țara moților. Serise într-o limbă aleasă și plină de poezie, ele procură în clipe de repaos cele mai plăcute momente sufletului, care caută într'adevăr plăcere și distracție în cărți. Volumul dlui Alexandru Ciura la apariție a fost salutat de „Viața Românească”, și de toate revistele, cari s'au ocupat de el, cu cele mai călduroase vorbe, ca cea mai de seamă noutate literară.

5. **„Almanahul scriitorilor dela noi.”** Prețul cor. 1.60. Această carte în felul ei e o mică istorie literară a tuturor scriitorilor ardeleni azi în viață. Cuprinde fotografia, biografia și datele bibliografice alor 46 de scriitori născuți în Ardeal și o bucată literară inedită de-a fiecareia din acești scriitori. Ca o ilustrare a întregii noastre vieți literare, la urmă dă în faximil capul tuturor ziarelor și revistelor românești dela noi, și pe scurt istoricul acestora dela înființare, relevând la foile politice și pedepsele ce-au avut să le îndure acestea pentru lupta lor pe terenul politicii naționale.

6. **Ermil Borcea: Versuri flușurate.** Prețul 60 bani. Domnul Ermil Borcea e azi singurul nostru umorist de seamă care ca redactor al revistei umoristice „Bobârnații”, dă dovezi de un talent umoristic plin de vervă. Volumul „Versuri flușurate” are pagini umoristice

pline de spirit, cari îți procură adevărată plăcere citindu-le.

7. **„Cele mai frumoase.”** Prețul 60 bani. E un drăgălaș volum de poezii populare aranjat cu multă îngrijire, care merită să stea pe masa oricărui inteligent, care află farmec în versurile dulci și fermecătoare ale poporului nostru. Poeziile sunt împărțite după felul lor de-a fi: de dor, de dragoste, de jale, de bătaie de joc, cântărești, blăstămuri etc.

— Tot în editura „Librăriei Naționale” S. Bornemisa au mai apărut două tablouri naționale în colorii, cari reprezintă scene din istoria neamului nostru. Acestea sunt:

1. **„Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia la 1599”**, în mărime de 47x59 cm., reproducere după tabloul original care fusese pe vremuri în posesiunea unui episcop gr. cat. Tabloul reprezintă scena, când marele voevod Mihai Viteazul însoțit de generali și de ostași, intră pe poarta din dos a cetății Bălgrașului. În poartă îl așteaptă episcopul romano-catolic, în odăjdii de sărbătoare, salutându-l ca pe noul stăpân al Ardealului. Prețul ronce recomandat e cor. 2.75.

2. **„Capii revoluției țărănești din 1784”: Horia, Cloșca, Crișan.** Tabloul dă fotografiile în colorii ale eroilor noștri din această revoluție, reproduse după fotografia picturilor din muzeul Bruckenthal. Mărimea tabloului e 45x65 cm. Prețul franco recomandat e cor. 2.75.

— „Librăria Națională” S. Bornemisa roagă pe onoratul public românesc să binevoiască a o sprijini în ținta ce-o urmărește, comandând aceste scrieri alese și tablouri naționale. Comandele să se adreseze la oricare librărie, ori direct la „Librăria Națională” S. Bornemisa. Orăștie—Szászváros.

Abonații

„POCĂIȚII”

Cea dintâi luorare românească asupra acstei secte, provăzută cu indice și registru biblic. La orice întrebare deschizi cartea și afli răspunsul!...

Preoților! Aveți predicile gata împotriva pocăiților!

Manual indispensabil. Abonament la autor: până în 10 Noembrie st. v. 2 cor. + 10 fil. porto. A se adresa la:

(Ba 563—3)

Dr. Nicolae Brânzău,
paroh în Vulkán.

MED. UNIV.
DR. CORNELIU DĂRĂMUȘ,
SPECIALIST IN BOALE DE FEMEI ȘI
SPECIALIST ÎN MORBURI DE DINȚI

ALBA-IULIA (PIAȚĂ).
ORDINEAZĂ: dela 8—10 pentru boale de femei. Dela: 2—5 pentru morburii de dinți. —
(Da 537—20)

A. Slepák, giuvaergiu și
ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță. **Prețuri solide! — Serviciu prompt!**

So 125—60

In cancelaria subscrierului află imediat aplicare

un candidat de avocat cu praxă. Reflectanții să se adreseze subscrierului, arătând și condițiunile.

(Su 569—5)

Dr. Gavril Suetu,
avocat Hátzseg.

Aviz.

Vindem per vagon sau în mic ab gara Marosillye

Rachie de prune curată

(din prune bistrițe).

Rachia se poate fierbe și sub supraveghearea cumpărătorului până la finea lunii Noembrie. (Pu 545—3)

„PRUNA”

societate pe acții industrială și comercială în MAROSILLYE.

Aviz.

Am onoare a aduce la cunoștința on. dame din Arad și provincie, că mi-au sosit noutățile de pălării de toamnă și iarnă, pe care le vând cu prețuri foarte ieftine. Magazin permanent de pălării de doliu. Execut totfelul de transformări de pălării, în timp scurt, cu prețuri foarte ieftine.

Roagă binevoitorul sprijin:

Amtmann M.
Arad, str. Zrinyi.

A 398—10)

Mere de soiu

dela pepinieră contelui din Soborsin de vânzare în Arad, piața Thököly nr. 4.

1 Kgr. 30 fil. (Ga 552—3)
La cumpărări mai mari se dă rabat.

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și recvizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1. (Pi 307—100)

(Ba 116—280)

Gustați

Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

Atențiune!

50.000 perechi de ghete!

4 perechi de ghete numai cu cor. 7.90 Din cauza încetării plăților mai multor fabrici mari sunt nevoit a pune în vânzare numeroase perechi de ghete cu prețuri foarte reduse. Deci, pun în vânzare, oricui, 2 perechi de ghete pentru domni cu bandă, și 2 perechi, pentru dame, din piele brună ori neagră, cu talpă durabilă, foarte elegante, toate 4 perechile costă numai cor. 7.90 Expediere cu ramburs.

F. Windisch

export de ghete

KRAKOVIA—KRAKAU, nr. 3/50

Mărfurile necorespunzătoare le schimb, ori reântore (Vi 565) — bani pentru ele.

Prăvălia românească

de coloniă'e și delicatose a lui

George Ștefu

în Arad, strada Deák
Ferenc 7. (în fața cu „Li-
brăria diecezană”) are

Telefon pentru oraș și provincă:
Nr. 881.

(Se 549-10)

Ce faceți băeți! — Tata ne-a dat voie!
Căci fumăm doar tuburi veritabile. Aut n'otăm
firma „JACOBI” din cutii de lemn

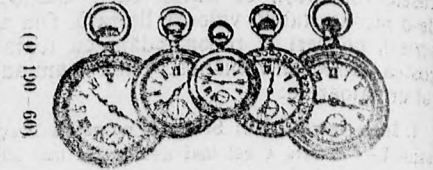
Păziți! Sunt veritabile numai cu in-
serpțiunea „JACOBI”.

Fiecare cutie conține interesante fot-
grafii Röntgen.

Magazin principal: (Go 548)
Magy. kir. dohány és szivar különlegeségi árada.

CAROL ORENDI junior,
orologier și aurar.

ATELIER DE REPARAT OROLOGE ȘI BIJUTERII
NAGYVÁRAD, Telei útca 24.

Reparatni speciale de orologe și bijuterii pe
lângă garanță. Atelier provăzut cu cele mai ma-
deme mașini. Ține în depozit toate partile con-
stitutive existente de orologe, asigurarea oro-
loagelor și a sticlelor dela orologe contra spar-
gerii. Reparatură de orologe de precizie.
Prețuri ieftine. Luc are e celentă.

ATENȚIUNE!

Aduc la cunoștința on. public și a on. mei clienți, că în
atelierul meu de croitorie
din ARAD, str. Hunyadi, nr. 3.

primesc spre executare totfelul de haine, uniforme pentru preoți,
ofițeri și voluntari, precum și librete. Execuție elegantă, croiu
modern. Experiențele îndelungate câștigate ca croitor la cele mai
de seamă firme, precum și la firmele LEO FRANK și LUDOVIC,
TOTH de INOKAI sunt o dovadă, că voi putea să satisfac
tuturor pretențiilor celor mai delicate.

Regă binevoitorul sprijin:

Windt Iános,
croitor pentru bărbați

(Vi 377-19)

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE
GEORGE RUMMEL

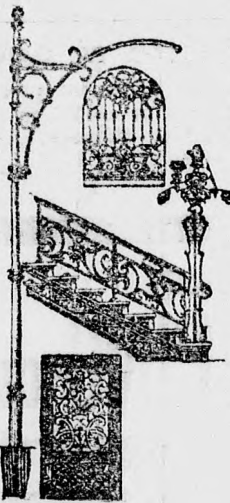

SIBIIU, HONTERUSGASSE Nr 5
se execută costumele cele mai bune și strict
englezești, precum și alte haine. Pune la
dispoziția stim. dame cele mai nouă și cla-
sice jurnale. Ori-ce comandă se execută în
8-10 zile. — La damele din provincie iau
probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu
le execut în 12 ore. — Convingerea e si-
guranța cea mai bună! — Rugând sprijin

Cu stimă:
GEORGE RUMMEL

(Ru 65-30)

Urmașul lui **OLASZ ANDRÁS**
GROSZ FRIGYES
LĂCĂTUȘER PT. ZIDIRI ȘI PT. LUCRĂRI DE ARTĂ
ALBA-JULIA (Gyulafehérvár) V., str. Szechenyi nr. 7.

Execut tot felul de lucrări în branșa
mea, și anume: aranjamente pentru zidiri,
porți de fier, grani grilajuri pentru mîr-
minte, lucrări de lăcătușerie, accese de
sticlă, reparări de mașini, zidiri pentru în-
călzit și cuptoare de fier, precum și re-
parați, obiecte de lux, etc. etc., cu prețurile
cele mai convenabile și serviciu prompt.

Reg binevoitorului sprijin al on. public.

Cu stimă: (O 183-30)

Olasz András

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima ca-
litate, cu marca Sa-
lamander, pentru
domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special **WEINBERGER JANOS**

Ve 347-156 **magazin de ghete**
ARAD **TIMIȘOARA**
bulev. Andrássy nr. 20 (Temesvár) Cetate-Balvaros, Hunyadi-u. nr. 10.

Dacă voiți să cumpărați
Tea și rum fin

să vă adresați firmei

VOJTEK și WEISZ

în ARAD.

TEA:

	Cor.
1 pachet mixtură E. fină	— 50
1 " " " " " " " "	— 1
1 " " " " " " " "	— 2
1 " " " " " " " "	— 250
1 sfărâmături fine	— 40
1 " " " " " " " "	— 80
1 " " " " " " " "	kg. 7-
1 POPOFF nr. 4	7-
1 " " " " " " " "	6-50
1 " " " " " " " "	8-450

RUM:

	Cor.
1/2 Litru „Hungaria”	110
1 " " " " " " " "	220
1 " " " " " " " "	130
1 " " " " " " " "	260
1 " " " " " " " "	180
1 " " " " " " " "	360
1 " " " " " " " "	270
1 " " " " " " " "	540
1 " " " " " " " "	370
1 " " " " " " " "	740

Comenzile făcute cu poșta se
expediază prompt.

(No 506-)

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și desvoltați la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiecare viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna”

(A 539) Babalna (u. p. Szászváros).

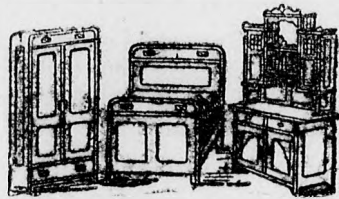
Mobile în toate stilurile * **moderne**
cea mai solidă executare

pe lângă garanția recomandă

EMIL PETRUȚIU

— fabrică de mobile —

— Telefon nr. 47 cu legătură în întreg comitatul. —

SIBIIU

Salzgasse n-rul 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărare.

P 184—60

Nou atelier de croitorie pentru domni.

Aduc la cunoștința on. cunoseuți și a onor. public, că am deschis

o croitorie modernă pentru domni

în piața Thököly nr. 2. (Casa Tabakovics). Pe baza experiențelor câștigate la diferite firme cunoscute din loc, sunt în plăcuta pozițiune să pot satisface tuturor pretențiilor celor mai delicate ale on. mei mușterii.

Cu mustre fine de toamnă servesc cu plăcere.

Rog binevoitorul sprijin:

Baranyi Ferencz,

croitor pentru domni.

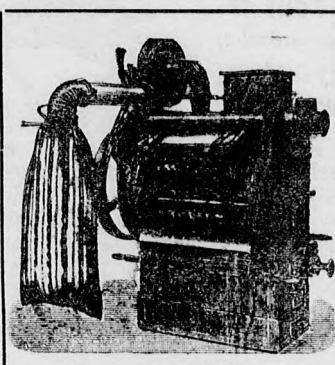
[Ba 405—10]

Hainele nu se mai strică!

și nu mai trebuie curățite cu perla dacă le dai spre curățire la institutul

Văduva Engel Vilmos, în Făgăraș.

Provăzută cu mașini moderne și aranjată pentru curățirea chimică a hainelor, văpsirea stofelor și curățirea penelor de perini. Pentru curățirea unei îmbrăcăminte de bărbați 3 cor. La comanda dela 10 cor. în sus expediția se face franco.

Hainele de bărbați, dame, și copii, perdelele, broderiile, stofele mobilelor sau penele de perini. Paltoane de piele se văpsesc în colorii întunecate, durabile și cu garanția. Văpsirea hainelor de doliu se execută grabnic.

(E 504—)

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare societate pe acții în Sibiiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospective, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”), AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉKÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850. (Ba 240—156)

Totfelul de
mobile de fer și
aramă, matrate,

se vând cu prețuri fa-
vorabile la

CZELL și FRANCK

fabrică de mobile de fer, aramă și bănci pentru școale

BRAȘOV.

Catalog de prețuri în limba maghiară și germană, se trimite gratis.

Hlobil János

Primul institut cu putere
electrică în Lugoj pentru
văpsirea stofelor, curățirea
chimică a îmbrăcămintelor
— și spălarea cu aburi —

LUGOJ, str. Bisericii 6.

TELEFON: 218.

Primește totfelul de comande pentru văpsirea și curățirea hainelor de bărbați, dame și copii; precum și spălarea gulerilor, manșetelor, perdelelor și călcarea lor pe lângă prețuri ieftine. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios. (Ho 534—30)

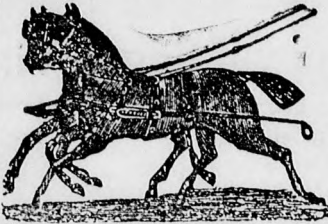

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jampuri de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cai dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cai și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Cumpărați fabricație indigenă!

CARL HEMPER

și fiul,

prăvălie de tricouri și împletituri,

SIBIU, strada Kempel 9.

Recomandă fabricațiile sale pentru cari garantează anume: ciorapi, călțuni, mănuși, jachete pentru dame și copii, ciorapi pentru turiști din păr de capră, haine de copii și alte multe lucruri:

Ciorapi se pregătesc ieftin și bine.

En gros.

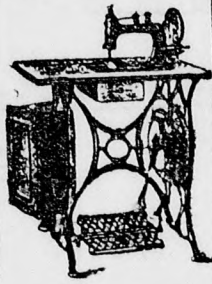
He 73—30

En detail.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat MAȘINI
de cusut, BICICLETE
și GRAMOFOANE :

la

Katzky és T-sa, mechanic Timișoara-Cetate (Te-
mesvár-B) Mercy-u. 10.

Mare asortiment de plăci excelente; mașini de cusut, gramofoane, dactilografe și biciclete se reparază cu prețuri ieftine.

Cel mai mare magazin de blănărie

DUDÁS SÁNDOR Kolozsvár Unio-u. 12.

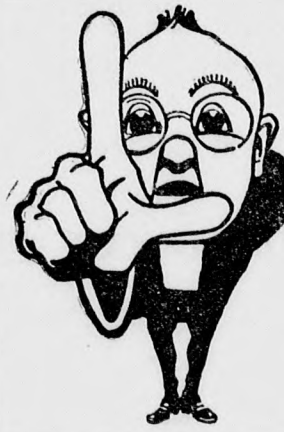

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căclul pentru domni și doamne, ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptuirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-ul rang. (Du 320—)

Dacă comandați ceva

ori cereți prospecte dela cei ce inserează anunțuri în ziarul nostru, vă rugăm

să vă referiți la ziarul nostru.

Făcând-o aceasta cererilor d-voastre li-se vor da deosebită atenție, veți fi bine serviți, firmele respective având nevoie de recomandația noastră. In caz, că am primi oarecari plângeri în contra vre-unei din aceste firme, am înceta imediat a mai recomanda firma respectivă.

Administrația ziarului
„ROMANUL”.

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia“

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL“ și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN“

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
îi dă putința să execute lucrări alese și
o o artistice în ale tipografiei, o o

Tipografia „Concordia“

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia“

Roaga onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Telefon pentru oraș și interurban Nr. 750.

Plugul „JURENAK”

brevetat

mecanism simplu,
intrebuintare usoară,
regulare usoară,
cu aproape 50% ară mai mult,
” ” 30% reclamă mai puțină putere,
este cel mai perfect și este plugul viitorului,

Catalog de prețuri trimite cu plăcere:

(Ju 425)

„Jurenák” szab. ekegyár részvénytárs. Marosvásárhely.

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și mier.

11-0)

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petrolu, facle, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Ieftinătate senzațională

Noutăți de sezon

Cloboate de box cu bandă, moderne și solide pentru dame. K. **8-50**

Cloboate de chevreau cu bandă, foarte elegante, pentru dame K. **9-50**

Ghetele TURUL

sunt

cele mai bune, elegante și durabile.

„TURUL”

fabrică de ghete soc. pe acții

Cea mai mare fabrică în monarhie. Právaile: ARAD, (Palatul Minoriiilor).

Cloboate „America Style” cu bandă eleg și solide p. bărbați **11-50**

Cloboate de box cu bandă, moderne și solide pentru bărbați K. **10-**

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârsciuri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgâieli, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

(Ro 227-104)

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA” ARAD.